

A Slovenian Language Newspaper — Dedicated to the Cultural Progress and Political Guidance of Americans of Slovenian Descent and Slovenes Scattered around the Free World—Through the Principles of Christian Democracy.

slovenska DRŽAVA

For a Free Slovenia

In Harmony with the American Tradition of Freedom and Independence, The SLOVENSKA DRŽAVA Champions the Right of the Slovenian People to their National Unification In Their Own Slovenian State.

Letnik — Volume III

CHICAGO, ILLINOIS, 20. OKTOBRA, 1952

Številka — Number 9

Slovenski narodni praznik

Nepopisno veselje je zavladało na slovenski zemlji 29. oktobra 1918, ko se je dokončno strgala veriga habsburškega tirana in je slovenski narod s polnimi pljuči zadihal narodno svobodo. Prešerno je bilo slovensko veselje tiste dni od Ljubljane pa do poslednje gorske vasice po vseh slovenskih deželah, kajti za nekaj kratkih dni je slovenski Narodni svet v Ljubljani kot slovenska oblast družil vse Slovence razen onih v Slovenski Krajini.

Pozneje smo morali slaviti bolj 1. december. Praznik 29. oktobra je pod državnim pritiskom stopal v ozadje in v glavnem so ga narodu klicali v spomin katoliški študentje v svojih organizacijah ter tisku. Narod je kljub vsemu naporu državnih oblasti ostajal ob prazniku 1. decembra kot tudi drugih državnih, dinastičnih praznikov precej hladen. Temu se ni čuditi, saj je v novi državi doživljal razočaranje nad razočaranjem, začeniši s kršenjem pogodb ob nastanku države do ogražanja njegovega obstoja kot kulturnega občestva in kot gospodarske enote. Ne da bi bil v zadregi za dokazi za to trditev, naj zaradi omejenosti prostora navedem samo besede dr. Janka Brejca, predsednika deželne vlade za Slovenijo, ki jih je zapisal v sestavku "Od prevrata do ustave" (v knjigi "Slovenci v desetletju 1918—1928"): "Žalostno dejstvo je, da je Vidovdanska ustava pokopala naš slovenski politični ideal, autonomno Zedinjeno Slovenijo. Vidovdanska ustava je za nas negacija naše narodne samobitnosti, zadala je smrtno rano geniju našega naroda. Od Vidovdanske ustave dalje gre boj zoper našo narodno eksistenco, ne sicer očiten, ampak skrbno prikrit, potuhnjen in zato tembolj nevaren. Večne grožnje z ukinjenjem ali okrnjenjem naše ljubljanske univerze niso edini, pač pa eden najvidnejših znakov v tem boju". Za dobo Aleksandrove diktature je značilno, da je bil slovenski Pen klub prisiljen izdati spomenico 3. novembra 1933, kjer je ugotovil sramotno dejstvo, da smo bili Slovenci v tako imenovani narodni državi prvič po l. 1854 brez slovenskih čitank za šole. In za poslednjo dobo kraljevske Jugoslavije: Ko je prišlo predvsem po zaslugi dr. Korošca, ki je moral pogosto vezati pretrgane niti med Zagrebom in Beogradom, do blejskega sporazuma, ki je dal Hrvatom banovino Hrvatsko, je knez Pavle zagotovil dr. Korošču, da bomo istočasno dobili tudi Slovenci banovino Slovenijo z enako mero samouprave kot Hrvati. Čeprav bi bil prenos oblasti v našem primeru mnogo lažji, ker je bila Slovenija upravno že enota, tudi ta obljuba ni doživela izpolnitve.

Ko danes z že nekolikim zgodovinskim odmikom gledamo na dogodke ob koncu prve svetovne vojne, moramo ugotoviti:

1. Program enotne države Slovencev, Hrvatov in Srbov je bil takrat tudi s slovenskega stališča edino odrešilen. Svetovna javnost še ni bila pripravljena na možnost samostojne slovenske države, ker nas pač nihče ni poznal, čeprav bi bila ta v duhu Wilsonovih točk o samoodločbi narodov povsem naravna rešitev. Ko bi Slovenci ne bili sprejeli ta program, bi bili verjetno prišli kot celota v položaj, kakršnega so okušali Slovenci v Italiji, Avstriji in pozneje Nemčiji ter na Madžarskem.

2. Povdarjanje narodnega edinstva, ko so vsi mislili na državno edinstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov, je postalo poleg premelega poznanja velikosrbske usmerjenosti vseh srbskih strank ter politične nemorale v Beogradu ter še zaradi narodnega izdajstva dela slovenskih politikov, ki so podpirali srbske težnje po jugo-sloveniziranju (dejansko

Dan plebiscita za slovensko Koroško je črni dan v zgodovini koroških Slovencev, o katerih je slov. pisatelj Ksav. Meško zapisal, da "umreti nočejo". Verjetno bodo tudi letos avstrijski oblastniki

poposrbljenju) Slovencev stalna nevarnost za obstoj slovenske narodne samobitnosti v skupni državi.

3. Te težnje so poleg prelamljanja danih obljub ter kršitve pravno obveznih določb in poleg ostalih momentov (kulturne razlike med Vzhodom in Zahodom, težnje pravoslavja po spodrinjenju katolicizma, popolno prevladovanje srbskega elementa v vojski in diplomaciji, prevladovanje podkupljive čaršije in framazonstva) že od prvih dni od znotraj ogražale obstoj mlade državne tvorbe, ki pozneje tudi oboroženega napada od zunaj niti za kratko dobo ni zdržala.

4 Kljub vsemu temu pa moramo priznati, da je nova država omogočila glavnini slovenstva polnejši kulturni razmah. Z uvedbo slovenskega šolstva, uprave in sodstva je zaustavila na severni meji nevarni proces raznarodovanja, ki bi mu bili verjetno bolj ali manj zapadali, če bi bili ostali v upravno politični odvisnosti od Gradea.

Toda medtem se je marsikaj spremenilo, cesar narodni voditelji in narod sam ne smejo prezreti, če se nočejo sami goljufati za cilje, ki so naravni vsakemu narodnemu občestvu, ki pa so v bližnji bodočnosti tudi za Slovence ostvarljivi — SAMOSTOJNA DRŽAVA.

1. V zunanji politiki zmaguje danes zamisel Združenih držav Evrope. V okviru skupne krščanske kulture naj vsak narod živi samostojno kulturno in politično življenje v ohlapnem okviru naddržavne organizacije.

2. Velesile so odtrgale od Italije Trst in ustanovile posebno mednarodno suvereno telo: Svobodno tržaško ozemlje. Četudi bi se moglo primeriti, da bi ga zaradi računov med velikimi zopet priključili Italiji, kar se je deloma dejansko že primerilo, ko so zavezniki odstopili mnogo pristojnosti v Trstu Italijanom, je svet vendarle zvedel za dejstvo, da je Trst obdan s slovenskim življenjem in da živimo Slovenci tudi v mestu samem. Enako tudi ni več mogoče izbrisati dejstva, da je Trst mednarodno pravno izločen iz italijanske državne tvorbe.

3. Komunistična ustava Jugoslavije iz l. 1945 določa, da je Slovenija suverena republika, saj ji priznava celo pravico do odcepitve. Tako so bili svetovni risarji zemljevidov prisiljeni označiti kos zemlje z imenom Slovenija.

Zgodovinski dogodki zadnjega časa so vrgli na svetovno pozornico tudi slovensko ime. Slovenski narod, ki je živel stoletja bolj ali manj nepoznan, je v teh tragičnih dneh dobil svoje ime. Edini naravni razvoj more biti, da dobi ta otrok tudi zibelko, SVOJ DOM, SVOJO DRŽAVO. Toda na svetu je že tako, da se je treba tudi za naravne pravice boriti. Če Slovenci svoje samostojne države ne bomo zahtevali tako, da bodo ta glas slišali tudi oni, ki ob zelenih mizah kroje usodo narodov, se ne smemo pritoževati, če bomo za svoj tisočletni sen ob tej kot še nikdar tako ugodni priliki ogoljufani.

V tej luči ima praznovanje narodnih praznikov samo ta smisel: Povečati napore za dokončno uresničitev našega narodnega cilja — za združitev vseh Slovencev v SVOBODNI DRŽAVI SLOVENIJI. 29. oktober 1918 je samo mejnik, samo kratka sanja, predokus bodoče stvarnosti, ki pa si jo moramo še priboriti.

Celjan

10. OKTOBER

Ob 32. letnici te tragedije pogledimo, kakršna je danes na Koroškem, kjer živita dva naroda — nemški in slovenski — tolikokrat zagotovljena enakopravnost.

Lansko leto je bilo v Avstriji ljudsko štetje. Rezultati tega "ljudskega štetja" so taki, da je Avstrija sama sebe postavila na sramotni oder. Leta 1870 je ljudsko štetje ugotovilo na Koroškem 119.000 Slovencev, leta 1934 pa le 23.000, pet let nato 1939, 50.000, lansko leto pa 42.000. O tem "ljudskem štetju" se je vodila polemika med nemškimi listi, ki si niso bili na jasnem, koliko naj bo Slovencev na Koroškem. Prvi podatki, katere so prinesli nekateri nemški listi, so navajali okrog 3.000 Slovencev in okrog 20.000 Vindišarjev. Kmalu nato je objavil list Vorarlbergerger Nachrichten poročilo iz uradnega vira, da je na Koroškem 70.000 Slovencev, letos junija pa je bilo izdano dokončno poročilo, da je danes na Koroškem 42.000 Slovencev ali nenemcev. Naravnost smešno je, koliko vrst jezik. skupin so popisovalci po uradnem nalogu našli: nemško, nemško-slovensko, nemško - vindišarsko, slovensko, slovensko - nemško, slovensko-vindišarsko, vindišarsko, vindišarsko-nemško, vindišarsko - slovensko. Cel Babilon! Dejstvo je, da so ljudsko štetje na Koroškem DELALI v škodo Slovencev!

Kakšen je položaj dvojezičnega šolstva na Koroškem ni nezna na stvar. Zakon o poučevanju slovensčine v narodno mešanih okrajih se naravnost ignorira. Na teh šolah so nastavljeni šolski upravitelji, ki nimajo niti pojma o slovenskem jeziku. Kljub predpisu, da se morajo v roku dveh let naučiti drugega deželnega jezika in položiti izpit iz slovensčine, se to doslej nikjer ni zgodilo.

Slovenske učne knjige so pošle, vlada pa z natisom novih odlašala v upanju, da jih po sprejetju mirovne pogodbe sploh ne bo več treba. Edino nadomestilo za slovenske učne knjige je šolski list "Mladi rod", pa niti tega cela vrsta dvojezičnih šol nima naročene.

Denar slovenskih davkoplačevalcev na Koroškem je prav tako dobrodošel kot nemških. Tukaj je res precej enakopravnosti, ni je pa v pogledu ustanovitve slovenske gimnazije, niti v pogledu ustanovitve slovenske kmetijske šole, niti v pogledu slovenskega učiteljskega. Avstrijski oblastniki na Koroškem nočejo dopustiti, da bi Slovenci dobili svojo narodno inteligenco: slovenske učitelje, slovenske duhovnike, slovenske uradnike. Bojijo se tega. Brez narodnih vodnikov naj slovenska narodna manjšina izhira.

Da tudi cerkvena oblast ni povsem pravična napram slovenskim (Nadaljevanje na 2. str.)

SLOVENSKA IZJAVA

Vskladu z naravnim hotenjem slovenskega naroda po svobodni narodni bodočnosti postavlja ta izjava sledeče zahteve za doseg tega cilja:

Združena Republika Slovenija, prosta vsake zunanje nadvlade in notranjega samodržstva.

Kantonalna zveza Republike Slovenije s Svobodni tržaškimi ozemljem, ki bo končala prepire za ta nedeljivi prostor na severo-vzhodnem Jadranu in s tem omogočila, da bosta Trst in njegovo naravno zaledje — Slovenija — obnovila svojo skupno gospodarsko vlogo v srednje-vzhodni Evropi.

Avtonomno članstvo te republike v taki zvezno urejeni Evropi kakor jo bodo prizadeti narodi vzajem-sprejeli kot najbolj primerno, da služi njih svobodi in blagostanju ter skupni varnosti pred komunizmom in kakršnimkoli totalitarnim ali imperialističnim sistemom.

Besedilo Slovenske Izjave 1950 ne vsebuje novega programa. V bistvu samo obnavlja slovenske narodno-politične točke, ob katerih se je borbena Slovenija spontano zedinila ob začetku trojne okupacije 1941, ki je grozila Slovenijo uničiti, ako bi nazi-fašistične sile Osi bile zmagovite, in ki je namesto te največje tragedije, ki bi nas bila mogla zadeti, pahnila Slovenijo v suženjstvo komunistične strahovlade. To drugo zlo, ki je padlo na nas, je toliko manjše od prvotno grozečega, ker nas kot naroda ni uničilo in ker nam ostaja upanje na svobodno življenje.

Kdor zna jasno zreti v to temno preteklost zadnjih enajstih let in pravilno premeriti njene dogodke in okoliščine, mora priti do naslednjega zaključka. Sloveniji ni bilo zapisano na steni usode, da bi zanjo zavezniška zmaga bila morala končati v komunistični diktaturi. Bila je pot, a samo ena pot, v polno osvobodjenje. Ko bi se aprila 1941 predvojni politični činitelji bili s srcem in sredstvi pridružili klicu daljnovidca, ki je pozival k zgodovinski odločitvi za slovensko osvobodilno akcijo na načelu slovenske samoodločbe, bi bili mogli prehiteti komunistično peščico, predno je ta preokrenila s svoje prvotne uradne partijske nazi-sovjetske linije na stran zaveznikov po nemškem napadu na Rusijo. In vsi psihološki, terenski in geopolitični činitelji, ki so po juniju 1941 bili tako spretno, a povsem nepotrebno, zlorabljeni h komunističnemu cilju, bi bili mogli biti mobilizirani in usmerjeni k stoletnemu cilju združene in svobodne Slovenije. In ob zavezniški zmagi bi ta cilj mogel biti dosežen, ker bi ne bilo — v pogledu Slovenije — onega usodnega napotja titovsko-sovjetske povezanosti, ki nam je zapravila Koroško, Gorico in Trst.

Ta pogled nazaj ima danes svoj smisel samo kot nedvomni zgodovinski opomin za bodočnost. Naša sedanja osvobodilna prizadevanja morajo trdno sloneti na in živeti iz slovenske resničnosti. Svobodo moramo hoteti in iskati tam, kjer edino jo moremo najti — kot to tako jasno pokaže članek profesorja Žebota v N. Y. Times-u z dne 21. septembra — to je v svoji lastni svobodni Sloveniji kot enakopravni članici nastajajočih združenih držav vse Evrope ali srednje Evrope. To je edina slovenska svoboda bodočnosti, obenem pa tudi edino upanje, da se še kdaj povrne k nam slovenska Koroška in da Trst ostane svobodno pristanišče svojega naravnega zaledja.

V tem je kontinuitetni stvarni smisel Slovenske izjave. Mimo tega pa ima ta izjava svoj poseben, bolj formalni pomen kot izrečna vez med vsemi tistimi, ki hočejo korajžno vztrajati na prvih okopih slovenske osvobodilne borbe. Podpisi na Slovensko izjavo so naborne obveze za to slovensko borbo.

Naročilnica

Podpisani naročam mesečnik "Slovenska Država".

Ime i priimek

Točen naslov

(poštna zona)

Naročnino v znesku \$2.00 prilagam.

Zgodovina zgodovinskega gibanja

Ob dvestoletnici "Slovenske izjave" in ob dvestoletnici našega lista je prav, da somišljenike in prijatelje seznanimo z glavnimi dogodki iz gibanja in dela za neodvisno slovensko državo.

Gibanje ima temelje v slovenskem državnem izročilu, starem skoraj tisoč let ter izvirajočem iz časov, ko smo Slovenci prvič uživali samostojnost najprej v državi kneza Koclja, nato pa v vojvodini Koroški; ko smo na Gosposvet-skem polju sami demokratično ustoličevali svoje kneze. To državno izročilo, ki je v slovenskem ljudstvu podzvestno živelo vsa stoletja podložištva tujcem, je dobilo zavesten izraz leta 1848. Tedaj je slovenska razumniška mladina prvič razglasila zahtevo po zedinjeni Sloveniji ter sestavila prvi slovenski politični program, katerega je prvak dr. Bleiweis povzel v geslu: narodna država Slovenija! Misel o samostojni slovenski narodni državi so v zadnjih sto letih od časa do časa izpovedovali vsi vidoviti slovenski ljudje. Izraz te misli je v bistvu bila tudi Majška deklaracija iz leta 1917, v kateri je slovenski narod plebiscitarno poudaril dejansko le svojo voljo po samostojnosti. V obliki novega, stvarnega programa je ta volja udarila na dan po zlomu Jugoslavije v drugi svetovni vojni in sicer kot posledica razočaranja nad bivšo skupno državo in kot posledica spoznanja, da je strahotna komunistična revolucija v Sloveniji bolj ali manj neposreden sad našega petindvajsetletnega prisiljenega življenja na Balkanu.

Tako je junija 1943 nastala prva "Slovenska izjava", ki sta ji na pobudo širšega kroga slovenskih protikomunističnih razumnikov dala končno obliko sedanji predsednik Akcijskega odbora za neodvisno in suvereno slovensko državo, vseučiliški profesor v Pittsburghu dr. Ciril Žebot ter pisatelj Mirko Javornik. "Izjava" je v nasprotju z oportunističnim stališčem vodstva bivših starih slovenskih strank, ki so se zavemale za obnovev kraljevske Jugoslavije in se vnaprej odpovedovale Trstu in Koroški, postavila za politični cilj slovenskega naroda lastno državo z ozemljem, ki nam narodnostno, gospodarsko in vojaško pripada. Izjavo je kljub okupatorski in komunistični nevarnosti podpisalo kakih dvesto slovenskih razumnikov, javnih delavcev, županov in drugih vidnejših osebnosti.

Poleti 1944 je bil ustanovljen "Slovenski ljudski blok", ki je misel o neodvisni slovenski državi kot poglavitnem cilju slovenske politike v bistvu prevzel ter jo nesel v emigracijo. Ideja slovenske države je bila tudi glavno politično gonilo slovenskega domobranstva kot borbenega gibanja novih slovenskih prizadevanj. Ustvaritev komunistične Jugoslavije; usoda, ki so jo Slovenci v njej deležni; spoznanje, kako so Slovence zlasti v tragičnih majskih dneh 1945 pustili na cedilu bivši kralj ter jugoslovanski emigrantski politiki; dalje dejstvo, da je Slovenija prav zato, ker so jo spet prisilili v Jugoslavijo, ostala znova razkosana — vse to je pri slovenski emigraciji in v podjarmljeni, trpeči domovini ojačilo spoznanje, da Slovincem bodo-

nost zadogotovljena v popolni samostojnosti. Zato so v začetku leta 1946 bivši poslanec Jože Špindler, dr. Ciril Žebot, dr. Janko Jež ter dr. Ludvik Leskovar v Rimu ustanovili "Akcijski odbor za samostojno in suvereno slovensko državo". Odbor je poglavitno delo opravil leta 1946 in 1947 ob pripravah za mirovno pogodbo z Italijo. Takrat je s številnimi spomenicami seznanil zavezniške vlade in Združene narode z novimi slovenskimi narodnimi težnjami in cilji. Pojasnjeval jim je značaj, delo in namene nasilniškega komunističnega režima v Sloveniji ter splošni narodni odpor proti njemu. Zahteval je tudi, naj se Svobodnemu tržaškemu ozemlju priključi čim več slovenskega ozemlja, s čimer bi bil dan zametek za bodočo samostojno Slovenijo ter ustvarjeno žarišče v podporo slovenskim težnjam po osvoboditvi izpod komunizma in po združitvi v lastni demokratični državi. S tem je naše delo bilo registrirano ter se je začelo kazati tudi na mednarodnem področju.

To delo se je nadaljevalo do leta 1950, ko je naše gibanje stopilo v novo, odločilno obdobje. "Akcijski odbor" je teko svojega udejstvovanja prenesel v Združene države. 25. julija tega leta je izšla prva številka našega glasila "Slovenska država". Hkratu je odbor sestavil in začel razpošiljati po vsem svetu v podpisovanje programatično "Slovensko izjavo" ki jo priobčujemo na drugem mestu. Njegov predsednik dr. Žebot je o tem obvestil tudi ameriški "Odbor za Svobodno Evropo".

Hkratu si je misel o slovenski državi začela prepričljivo utirati tudi pot med Slovence, živeče na lastnih tleh v svobodnem svetu: na Svobodnem tržaškem ozemlju, na Koroškem, na Goriškem. Pomemben glede tega je navdušeni sprejem, ki ga je bilo tedaj v Trstu deležno predavanje M. Javornika pod naslovom "Narodova pot in smer", ko so stotine Slovencev in Slovenk prvič na javnem zborovanju poslušale novi slovenski narodni in politični program.

Oktobra 1950 je gibanje za slovensko samostojnost dobilo priznanje o svoji važnosti in pravilnosti tudi v mednarodni javnosti, ko je o njem poročal vodilni ameriški dnevnik "New York Times" ter mu pripisal tak pomen kakor osvobodilno-političnim gibanjem Hrvatov, Poljakov, Ukrajincev, Romunov, Bolgarov itd. Decembra 1950 je bil v Chicago širši sestanek podpisnikov "Slovenske izjave". Na njem so ugotovili razveseljiv uspeh akcije za njeno podpisovanje. Ugotovili so popoln polom gonje, ki so jo proti gibanju za slovensko državo začeli nekateri bivši politiki z dr. Krekom na čelu, ki vidijo svojo bodočnost samo v taki ali taki Jugoslaviji. Sprejeli so razne sklepe glede bodočega dela in poudarili potrebo po primerni zvezi Slovenije in slovenskih prizadevanj z vsemi drugimi srednjeevropskimi narodi na prostoru med Nemci in Rusi.

Velikega načelnega pomena tudi za slovensko državno gibanje je bila izjava, ki jo je novembra 1950 dalo ameriško zunanje mi-

10. OKTOBER

(Nadaljevanje s 1. str.)

vernikom, smo že poročali v 9. številki "Slov. Države". Pravice, ki bi enako rezala kruh Slovincem in Nemcem na Koroškem ni. Za Nemce v Južni Tirolski, ki so pod Italijo, zahteva Avstrijska vlada popolno enakopravnost z Italijani, a sama gazi Slovincem iste pravice, katere terja od Italijanov. Avstrijska vlada in koroška deželna vlada hodita točno po istih poteh, kot jih je hodila razpadla Avstro-Ogrska in katero je ubral Hitler, — pot nasilnega raznarodovanja, po narodnega genocida.

Pri vsem tem pa se je drznil avstrijski kancler dr. ing. L. Figl podati 13. sept. t. l. izjavo napram jugoslovanskim častnikarjem na Dunaju, v kateri trdi, da so manjšine v Avstriji že zaščitene po saintgermainski mirovni pogodbi in da mu je neznano zapostavljanje narodnih manjšin, da je v veljavi v uradih tudi slovenski jezik in da so v jezikovno mešanih krajih tudi dvojezični napisi. G. avstrijski drž. kancler je pač izrekel ob tej priliki drzno politično laž, katera ne more spraviti iz sveta neizpodbitnega dejstva, da narodne manjšine v Avstriji niso zaščitene. Na papirju, da, a v resnici nikjer! Narodno zapostavljanje je na dnevnem redu, to čutijo naši koroški bratje in sestre iz dneva v dan. Toda Avstriji imajo kosmato vest in debelo kožo. Menda misli avstrijski drž. kancler, da je ostali svet tako gluhi in tako slepi, da ne vidi resnice. In resnica je: na slovenskem Koroškem slovenski jezik v uradih ni v veljavi, niti ne najdeš po vsem slovenskem Koroškem slovenskih javnih napisov. Tuji svet, zlasti švicarski časopisi, je že izrekel obsodbo avstrijske pristranosti. Upamo, da bodo obsodbe še padale, dokler ne bodo krivice popravljene.

Da je položaj Koroških bratov in sester tako trpek in težak, nosi zgodovinsko odgovornost jugoslovanska vlada in z njo tudi vsi slovenski ministri republike Slovenije, ki niso znali najti načinov, kako uspešno zaščititi slovensko manjšino v Avstriji. Dovolj žalostno je, da si upa jugoslovanski minister izjaviti, da je v Avstriji samo 10.000 Slovencev! in da je manjšinsko vprašanje zadovoljivo rešeno. Nov dokaz, kako Beograd "očetovsko" skrbi za slovenske narodne manjšine!

Slovenci na Koroškem nočejo umreti. Žilavo bijejo boj za obstanek. Slovenci, ki živimo v svobodnem svetu, smo jim dolžni pomagati! Bodimo glasniki gaženih pravic slovenske narodne manjšine na Koroškem! Spominski dan 10. oktobra naj nas na to dolžnost znova opomni!

M. G.

nistrstvo Slovakom, s katerimi nas družijo podobni cilji in prijeteljsko sodelovanje. Izjava pravi, da je samoodločba narodov osnovno načelo ameriške politike v Evropi. Ameriška vlada ni tega načela opustila niti v primeru Slovakov. Kar se tiče bodočnosti, vlada Združenih držav sodi, naj vsak narod sam v svobodnih okoliščinah odloči o svoji ustavni obliki in bodočem razvoju. Amerika ni izjavila, ne storila ničesar, kar bi kazalo, da njena vlada

(Nadaljevanje na 3. str.)

Amerika je za zamoodločbo narodov

Vkljub zgrešeni zunanji politični smeri prejšnjega ameriškega predsednika, ki je po Yalti in Teheranu prinesla narodom toliko gorja, moremo danes z veseljem ugotoviti dejstvo, da so ameriški vodilni možje sprevideli svoje prejšnje zmote in jih skušajo popraviti.

Kot dokaz za to nam služi uradni odgovor washingtonskega urada za zunanje politične zadeve Slovačkom, ki se bore za politično samostojnost svojega zaslužnjega naroda. Glasi se takole:

"Zedinjene države niso nikoli nasprotovale težnji kateregakoli evropskega naroda, da bi si po lastnem izboru določil državo ali obliko politične organizacije, v kateri želi živeti. Nasprotno, vse od uprave predsednika Wilsona dalje je bila samoodločba ("Self-determination") osnovno načelo ameriške politike v Evropi. In ameriška vlada ni odstopila od tega načela v primeru Slovačkov. Odkar je bila ustanovljena češko-slovaška republika 1918. l., si je ameriška vlada prizadevala, da bi se izognila vsakemu dejanju, ki bi se mogel tolmačiti kot poseganje v zadeve, ki se tičejo Čehov in Slovačkov, ali ki bi mogel služiti kot opora enim proti drugim. Kar zadeva bodočnosti, je ameriška vlada dosledno mnenja, naj ljudstvo prizadetega ozemlja samo odloči v svobodnih okoliščinah njih lastno ustavno obliko in razvoj. Dokler teh okoliščin ni, pa ni mogoč jasen izraz teženj prizadetega ljudstva. Ameriška vlada ni dala nobene izjave ali podvzela kak korak, ki bi označeval, da bi naša vlada nasprotovala nastanku slovaške države, ako bi ta predstavljala nedvomno voljo slovaškega naroda, izraženo na urejeni način v svobodnih okoliščinah."

Samoodločba zatiranih narodov, ki še niso na političnem zemljevidu Evrope, pa se za to bore in tega žele, da se jih prizna kot politično samostojen narod, je še vedno osnovno načelo ameriške politike v Evropi. Odgovor navaja predsednika Wilsona. Njegova načela so bila ta-le:

"To so ameriška načela in ameriška politika: Enaka pravica mora veljati za vse narode — enaka za velike in za majhne. Nobena razlika ne sme biti priznana med velikimi in malimi narodi, med onimi ki imajo moč in med onimi, ki so slabotni. Narodi hočejo svobodo, ne pa uravnovešavanje sil. Vsi narodi morajo imeti neuničljivo pravico do svojega lastnega življenja, do svojega industrijskega in socialnega razvoja, posebno pa mora biti to zasigurano vsem, ki so dosedaj živeli pod nasiljem vlad, katerih cilj je bil drugačen, kot pa težnje podjarmljenih narodov. Kjer je nasilje nad svobodo, tam ni čuta za pravičnost, ne za svobodo in ne za pravo — tam bo vedno upor."

"Noben mir ne more trajati dolgo, če ni priznano in sprejeto načelo, da ima vsaka vlada samo toliko moči, kolikor jo ji prizna ljudstvo in da ni nikjer nobenega prava, da bi se mogli narodi prodajati eni ali drugi sili kot kak drobiž pri igri. Noben narod naj se ne prodaja na kaki mednarodni konferenci. Narodove težnje po svobodi in samostojnem življenju morajo biti spoštovane in priznane. Vsak narod mora imeti takto vlado, kot si jo sam izbere in izvoli. Samoodločba narodov ne sme biti prazna beseda in samo začasna pomena. To je imperativno načelo vsake politike. Zavrnitev tega principa je državnikom samo v pogubo. Monrojev nauk naj sprejmejo vsi narodi: Noben narod naj ne grabi lastnine drugega naroda in vsakemu narodu naj bo dana svoboda, da pove in izvede svojo lastno politiko, da svojo lastno pot razvija in naj ne bo pri tem oviran, ogrožen in zastražovan od velikih."

"Nobena druga načela ne moremo priznati. To so načela za sedaj in za bodoče rodove in to pri vsakem narodu. To so načela človeštva, ki morajo zmagati!" (Messages and Papers of the Presidents, str. 8202, 8450.)

Ameriški narod in ameriška vlada se danes dobro zavedata, da je pred in za železnim zastorom veliko narodov, ki hrepene po svobodi in sebi lastnem političnem življenju, toda nimajo še priložnosti, da javno izpovedo svoje težnje po lastni državi. Zasedaj tudi tukaj nihče ne ve, kdaj se bo tem zaslužnjem narodom dvignila zarja svobode in take svobodne okoliščine, da si bodo sami izbrali svojo vladavino. Toda eno je gotovo, da vsako nasilje traja samo gotov čas, nato se pa zlomi.

Za naš slovenski narod je eno važno — najvažnejše: Ali bo narod ob uri svobode pripravljen? Sadov samoodločbe bodo deležni samo tisti narodi, ki bodo nanje pripravljeni! Ali bo slovenski narod tedaj znal povedati enodušno, kar mu leži že stoletja na duši, da hoče biti samostojen, da noče biti več podrejen nikomur kakor le svoji lastni vladi, ki si jo sme izvoliti izmed sebe. Tedaj ne bo šlo za noben plebiscit komu in pod koga naj pripada, ampak da si takoj sam izbere svoje moče, svojo ustavo, svojo vojsko, ki bo znala braniti slovensko zemljo in slovenske meje. Te naravne pravice po svojem življenju in po svoji državi gotovo Amerika slovenskemu narodu ne bo osporavala. Na tisoče mladih ameriških državljanov — otroci slovenskih staršev podpira borbo za svobodo in samostojnost rodne zemlje njihovih staršev. V obeh zbornicah Amerike je danes na delu cela vrsta senatorjev in poslancev, ki krepko podpirajo, da se uresniči v Evropi Wilsonova načela o samoodločbi. (Prim. The Kersten Resolution). Vendar ob vsem tem slovenski narod mora sam biti pripravljen in trden ob uri odločitve.

Ameriški Slovenec

ZGODOVINA ZGODOVINSKEGA GIBANJA

(Nadaljevanje s 2. str.)

nasprotuje nastanku slovaške države, če bi ta predstavljala nedvoumno voljo slovaškega naroda, izrečeno na urejen način v povsem svobodnih okoliščinah. To ameriško uradno stališče velja za druge narode prav tako kakor za Slovače ter pomeni dragoceno jamstvo in pobudo tudi za nas.

Ob istem času je bila v Združenih državah ustanovljena "Slovenska narodna zveza" s sedežem Chicagu. To je organizacija svobodnih Slovencev v svetu, združenih v boju za svobodno slovensko državo. Začela je takoj ustanovljati podružnice v Kanadi, Španiji, Trstu, Argentini in drugod ter izdajati svoje organizacijsko glasilo.

Leta 1951 so "Akcijski odbor", "Slovenska narodna zveza" in vodilni predstavniki slovenskega državnega gibanja največ svojih sil posvetili propagandi, zbiranju podpisov na "Izjavo" ter nastopom na raznih mednarodnih forumih posebno v Združenih državah, kjer je bila dana možnost povedati resnico o današnjem položaju Slovencev, o njihovih težnjah in njihovih ciljih. Vzporedno s tem je šlo publicistično delo v slovenskem in tujem tisku.

Konec maja 1951, nekako ob obletnici "Slovenske izjave", je predsednik "Akcijskega odbora" prof. Žebot izročil amerškemu "Odboru za Svobodno Evropo" prvo knjigo "Izjav", ki so jih podpisali Slovenci po vsem svetu. Pripomnil je, da bodo nadaljni podpisi predloženi z novo knjigo. Uvod prvi knjigi pravi med drugim:

"To 'Izjavo' so podpisali slovenski politični emigrantje, ki hočejo, da bo bodočnost njihove domovine bodočnost svobodnega ljudstva, ki si bo samo krojilo svojo usodo pod lastno narodno vlado v okviru široke zveze svobodnih in enakopravnih narodov Srednje Evrope. Iz tega vzroka podpisniki ne odklanjajo le sedanjega totalitarnega režima nad Slovenijo, temveč so nasprotni vsakemu prisilnemu nadaljevanju Jugoslavije po osvoboditvi."

Septembra tega leta je v Trstu izšel zbornik umetnosti in razprav pod naslovom "Tabor 1951". Priobčil je prvi izčrpn pregled o zgodovini gibanja za slovensko državo ter med drugim poročal o

stališču, ki so ga do njega zavzele razne slovenske politične skupine in osebnosti. Dalje je v njem temeljita razprava o vzrokih ki so Slovence privedli v sedanji žalostni položaj; o njihovem razočaranju nad vsako Jugoslavijo; o krivdi raznih političnih skupin in njihovih vodstev za sedanje stanje in pa, na podlagi vsega tega zaključek, da vidi slovenski narod možnost za svoj nadaljnji človeški in narodni obstanek samo v popolni državni samostojnosti. Zbornik je zaradi tega vzbudil silno pozornost med Slovenci v svetu in domovini, ki so ga navdušeno sprejeli. Vzbudil je pa seveda jezo in strah — zlasti strah — pri sedanjih in nekdanjih oblastnikih v Sloveniji. Njegov odmev doma je bil tak, da je morala Komunistična partija Slovenije sklicati nujno sejo svojega plenuma. Na njej so sprejeli obsežen načrt za boj proti slovenskim osvoboditvenim in osamosvojitvenim težnjam. Nič manjši ni bil strah pri prvakah nekaterih slovenskih političnih skupin v emigraciji in na Tržaškem. Ti vidijo — navzlic drugačnim besedam in programom — bodočnost in stolčke zase samo v novi diktatorski Jugoslaviji. Ti so se velike ideje o slovenski državi ustrašili tako, da so se šli pred zgodovino in slovenskim narodom smešiti in onemogočati z javnimi ter na neresnici temelječimi obsodbami "Zbornika" in gibanja za slovensko samostojnost; torej z obsodbami najvišjega in najlepšega slovenskega narodnega in političnega vzora. Vse to je naši stvari seveda samo koristilo, ker je razčistilo položaj, določilo odgovornost za bodoče, hkratu pa zelo poživilo zanimanje in navdušenje za našo sveto stvar.

Letos sta bila važna dogodka v našem delu dva: povečanje in izpopolnitev našega glasila "Slovenska država" ter julijsko zborovanje "Slovenske narodne zveze" v Chicagu, na katerem so gibanju dali novo organizacijsko obliko in vodstveno podlago.

To bi bilo nekaj važnejših dejstev iz zgodovinskega gibanja za neodvisno slovensko državo. Posledica dela, o katerem govore ta dejstva, je, da je neodvisna Slovenija postala vzor in ideja vsega slovenskega naroda, kar je največje poročilo za njeno zmago.

Alfa.

Ob obletnici ustanovitve SNZ

Iz dneva v dan se je večalo število podpisnikov Slovenske Izjave in število naročnikov "Slovenske Države". Treba je bilo povežati vse pristaše slovenske državne ideje v skupnost. To je bilo toliko težje, ker živimo svobodni Slovenci danes raztreseni po vsem svetu, doma pa vlada komunistična diktatura. Ker je domovina obsojena na molk, smo toliko bolj dolžni mi, da govorimo, delamo in zato je potrebna organizacija.

SNZ v USA je bila ustanovljena 28. oktobra 1951 z namenom, da poveže vse pristaše slovenskega državnega gibanja. Njena naloga je, da spoznava ameriško in svetovno javnost s slovenskimi narodnimi problemi, kulturo in gospodarstvom. Pomagati hoče Sloveniji v njenih težnjah, da doseže politično svobodo in narodno zedinjenje vseh slovenskih pokrajin v lastni državi. Ščititi skuša narodne in kulturne pravice Slovencev povsod kjer so kršene, predvsem na Koroškem, Goriškem, Tržaškem in v Beneški Sloveniji. Bori se proti ideji komunizma in vsakega totalitarizma ter ščiti načela prave krščanske demokracije v smislu zahodnega sveta.

To so v zgoščeni obliki nameni SNZ.

Ako pogledamo nazaj vidimo, da je SNZ v svojem enoletnem obstoju dosegla sorazmerno lepe uspehe. SNZ je organizirala po vsej USA svoje podružnice. Vestnik SNZ veže vse podružnice, usmerja delovanje Zveze in poroča o notranjih organizacijskih problemih.

Letos je bila ustanovljena v Kanadi Slovenska Narodna Federacija, ki povezuje vse pristaše

našega gibanja v Kanadi. Slične organizacije ali podružnice SNZ se snujejo tudi v drugih državah. SNZ se organizira v Španiji in Avstraliji, naši pristaši delajo in se povezujejo v Trstu in drugod.

Toliko v kratkih potezah o našem delu v organizaciji.

Važno polje dela SNZ je v seznanjanju tujega sveta s slovenskimi problemi in razmerami v Sloveniji.

Zato se je SNZ včlanila v organizacijo Ameriških prijateljev antiboljševskega bloka narodov (American Friends of Antifascist Block of Nations — AFABN). Namen tega bloka je seznanjati svet z razmerami, ki vladajo v komunističnih državah. SNZ je prikazala razmere doma v Sloveniji in vse strahote komunistične diktature mednarodnemu forumu ter povsod naglašala, da ni nobene razlike med Titovim in Stalinovim komunizmom.

AFABN so priredili 6. julija veliko protikomunistično zborovanje v Chicagu. Na tem zborovanju je p. Leonard Bogolin prikazal versko preganjanje v Sloveniji ameriški javnosti.

Na velikem protikomunističnem zborovanju v Torontu v Kanadi sta govorila v imenu Ameriške SNZ g. Bogdan Novak in v imenu kanadske SNF g. Luka Jamnik. Prikazala sta javnosti, da je Tito komunist in diktator. Na zborovanju je bila poslana spomenica kanadski vladi in tisku. V resolucijah se je apeliralo na kanadsko vlado, naj vpliva pri ostalih zapadnih zaveznikih, da bi ustavili vsako moralno in materialno pomoč Titu, dokler ne preneha z vsakim komunističnim terorjem nad zaslužnjimi narodi. Kdor zahteva od Zapada pomoč, naj prizna tudi kulturne in politične dobrine Zapada. SNF v Kanadi je pripravila protest reviji LIFE, ki je priobčila serijo člankov o Titu, kjer prikaže njegovo delo kot neko socialno reformo. Razmere niso take in resnica je drugačna, kot je pisal Life. Zborovalci so nato enoglasno obljubili pomoč v pravičnih zahtevah Slovencev v Trstu in na Koroškem. SNZ je pozvala svoje članke, naj pošiljajo reviji Life protestna pisma, radi objave zgoraj omenjenih člankov. Revija Life sama priznava, da še nobeden njen članek ni sprožil toliko protestov kot ravno članki o Titu.

Ko je ameriški zunanji minister D. Acheson obiskal Avstrijo, mu je SNZ poslala brzojavko, naj opozori avstrijsko vlado na krivico, ki se gode Slovincem na Koroškem.

Poleg vsega tega dela je SNZ stalno opozarjala svoje članke in prijatelje na važna aktualna vprašanja in jih prosila, da o njih pišejo v ameriških časopisih. Tako je bilo priobčenih lepo število člankov o Sloveniji na splošno, in posebno o Trstu, o Koroški in o razmerah doma v največjih časopisih v USA, naj omenimo le dva največja New York Times in Chicago Tribune.

V svojem enoletnem obstoju je pokazala SNZ, da je bilo njeno delo za uresničitev postavljenih namenov uspešno. Val navdušenja za slovensko državno idejo je preplaval vse Slovence, kar morajo končno priznati tudi oni predstavniki slovenske JRZ, ki so dosedaj napadali to veliko idejo. SNZ želimo čimveč uspeha v nadaljnjem delu.

X.

Malik na lončenih nogah

Trst, 23. sept. 1952.

Na partizanskem zborovanju v Dolenjskih Toplicah, na katero je OZNA gonila Slovence kakor čredo, je Tito bahato zatrdil, da je 98 odstotkov ljudstva zanj in za komunizem, samo dva odstotka "reakcionarjev, duhovnikov in kominformistov" pa proti njemu.

To je trditev, kakršno sta vedno imela na jeziku Hitler in Mussolini, a vemo, do kakšnega konca ju je to prepričanje privedlo. Tito lahko zase tudi misli, da je tako, zakaj stara je resnica, da domišljavi diktaorji zlasti proti koncu verujejo tisto, kar si žele, da naj bi bilo, in kar jim dopoveduje njihova politična policija. **Neizpodbitna dejstva pa govore drugačno resnico: da je Tito malik na lončenih nogah; malik, ki se bo podrl, brž ko mu bodo dogodki izpodbili eno samo od tistih bergel, na katerih se drži pokoncu.** Ta dejstva pravijo, da bi bila dosti bolj pravilna trditev, da je dva odstotka ljudi v Jugoslaviji za Tita in za komunizem, osemindeset odstotkov pa proti njima. Naštetje nekaj teh dejstev, ki se jih tudi Tito in njegovi pomagači navzlic vsej propagandi dobro zavedajo.

Iz nobene komunistične države, razen iz Vzhodne Nemčije, ne beži danes toliko ljudi v svobodo kakor iz Titove Jugoslavije. Ta beg je vsak dan večji. Zadnje tedne prihaja samo v Avstrijo, Italijo in na Svobodno tržaško ozemlje povprečno po 50 do 60 ljudi dnevno. Bežijo ne samo nasprotniki režima, marvec tudi člani OZNA-e, vojaki, častniki in športniki — skratka ljudje, ki jim pod rdečim režimom ni nič hudega.

Kako je to mogoče, če je v Jugoslaviji vsak dan boljše; če je skoraj sto odstotkov ljudstva za Tita in če so vsi kakor en mož pripravljeni boriti se zanj in njegov prestol?

Zadnje čase so v Jugoslaviji speš uvedli cenzuro nad pošto s tujino. Dokaz o tem so politični procesi, ki so jih vprizorili na podlagi zapljenjenih pisem, na primer nedavna razprava proti salezijancu dr. Blatniku in njegovim bivšim gojencem, ki so si dopisovali z njim.

Če je v državi samo dva odstotka ljudi proti rdečemu režimu in jih je od tega polovico v ječah, potem pač ne morejo biti tako nevarni, da bi bilo zaradi njih treba znova uvajati pisemsko cenzuro, ki so jo pred dvema letoma odpravili.

V letu dni nazaj je bilo samo v Sloveniji kakih sto političnih razprav proti nasprotnikom komunistične vladavine — ki jih po Titovih trditvah prav za prav nikjer ni. Sodbe pri teh procesih, pri katerih obtožujejo po dvajset, po trideset ljudi, so vedno ostrejšje. V začetku septembra je bila v Novem mestu razprava proti osemdesetletnemu dekanu iz Žužemberka, Karlu Gnidovcu; proti župniku Jožetu Podlipniku iz Sel, kaplanu Vinku šegi iz Žužemberka ter proti šestnajstim drugim obtožencem, po večini kmetom iz Suhe Krajine. Dekana Gnidovca, kmeta Gnidovca iz Sel pri Ajdovcu, Stupico Mirka, čevljarja iz Žužemberka ter Kmeta Trunklja Ignaca iz Orlak so obsodili na smrt z ustrelitvijo, ostale pa na ječo od

petnajst do dveh let. Ljubljanski rdeči listi še do danes niso objavili, zakaj so vsi ti ljudje bili obsojeni. Obsojeni so bili za zastraševanje nasprotnikov komunizma, ki jih je vedno več in si vedno več upajo. **Odpor proti komunističnemu režimu je zlasti v Sloveniji zadnje leto zavzel tak obseg, da ponekod dobiva že obliko odkrite vstaje in dejanskega obračunavanja s komunističnimi priganjaci, ki jih ljudje marsikje pobijajo, ne meneč se za posledice.** Tako imenovana "bela garda", to je, organiziran oboroženi odpor proti komunizmu, vzbuja danes rdečim oblastnikom večji strah, kakor ga je med revolucijo, zato skušajo ljudi zastraševati s procesi in smrtnimi obsodbami. A v javnost pridejo poročila samo o tistih razpravah, o katerih komunisti mislijo, da jim bodo služile za propagando. O tistih, pri katerih bi resnica bila zanje preveč neprijetna, molče. Prav tako molče o opozicionalnih in kominformistih, ki jih OZNA pobije ali kaznuje po "upravni poti", to je brez sodbe in zagovora. **V vsej ostali Jugoslaviji je takih procesov proti opoziciji bilo v letu dni kakih petsto.** Tu niso vštete razprave zaradi vojaškega in drugega vohunstva na račun najrazličnejših tujih, zlasti zahodnih držav.

Če je vse ljudstvo za Tita, kakor mož trdi, da je, čemu bi se bilo potem proti tako neznatni opoziciji treba boriti s tako krvavimi sredstvi? Če pa je "izdajalec" in "vohunov" in "saboterjev" v državi toliko, da so potrebni proti njim procesi in obsodbe, številnejše kakor v vsem sovjetskem taboru skupaj, potem mora biti resnica o stanju v Jugoslaviji, zlasti pa v Sloveniji, povsem drugačna, kakor pa dopoveduje titovska propaganda.

Strah pred emigracijo, zlasti slovensko, ki je najbolj delavna in zaradi svojih teženj po odcepih in osamosvojitvi Slovenije najbolj nevarna, in ki naj bi jo po trditvah titovske propagande sestavljala samo peščica "izdajalcev" ter zapeljancev, je vsak dan večji. Posebno skrb povzročajo Titu zastopniki te emigracije v Trstu, kjer žive in delajo med Slovenci, živčiči na lastni zemlji. Titovci skušajo to delo preprečiti z vsemi silami in sredstvi: s kupovanjem, duš, z grožnjami, z napadi in zadnje čase celo z ugrabitvami, kakor priča zadnji tržaški proces proti skupini Oznovcev iz Kopra, ki so — z uradnim avtomobilom najvišje oblasti na področju "B" — skušali odpeljati čez mejo begunca Zlatka Šoštarja. Titovci je posebno strah tiste močne in delavne skupine mlajših izseljenih razumnikov, ki je kulturno in politično organizirala katoliški tabor na Tržaškem. Da bi to delo onemogočili in ta tabor razbili, so poslali v Trst enega svojih najspretnjših agentov, dr. Besednjaka, da se je vrnil v Slovensko krščansko socialno zvezo ter jo skušal privedi v titovske vode, iz nje pa odstraniti vse prave protikomuniste. K sreči je bil ta agent po naši zaslugi takoj razkrinkan in so njegovo delo obsodile razen ene vse slovenske politične skupine v svobodnem svetu, tudi dr. Krek v svojem glasilu "Sloveniji".

Podoben strah pred delom emigracije kažejo titovci na Koroškem, kjer se na vsi moč in po vseh potih prizadevajo, da bi dobili v roke Mohorjevo družbo, da ne bi njen tisk mogel niti posredno služiti ciljem slovenske protikomunistične fronte.

Kako se titovci boje gibanja za slovensko državo, so najjasneje dokazali s tem, da so lani takoj po izidu zbornika "Tabor" sklicali plenum slovenske partije ter na njem sestavili načrte za propagandni, politični in drugi boj proti tej nevarni stvari in proti vplivu tega dela na slovensko ljudstvo, ki je po Titovih trditvah 98-odstotno za režim in za komunizem!

Mar je režim, ki kaže tak strah pred emigracijo, katero sam ob vsaki priliki razglasa za brezpomembno in neznatno, res tako trden in močan, kakor govori, da je?

Tito svoj krvavi režim opira na tolpo sebi podobnih zločincev, ki sede v osrednji in v republiških vladah; na OZNA-a, na Partijo in na vojsko. Toda po prelomu s Kominformom je moral dati pobiti ali zapreti celo vrsto svojih najtesnejših sodelavcev izza revolucije: glavnega ideologa partije Hebranga, glavnega finančnega strokovnjaka Žujeviča, večino republiških ministrskih predsednikov, na desetine ministrov, generalov in višjih oficirjev, da o drugih ne govorimo. Znano je, da je njegov "izvedenec" za petletko, Kidrič, ki so ga zaradi poloma komunističnega gospodarstva postavili povsem v kot, sumljiv simpatizir za Moskvo. Nezaščitljiv je za primer vojne s Sovjeti Kardelj; nezanesljiv je velik del vodilnih slovenskih komunistov kakor so: predsednik ljubljanske vlade Marinko, Lidija Šentjerc, Vida Tomšič, Franc Leskošek, da o stari slovenski komunistični gardi: dr. Lemež, brata Kermaunerja itd. ne govorimo. Ti so kot pravoverni stalinisti v kotu, v kolikor jih niso že leta 1948 pobili: inž. Oswald, Ivan Židana in druge. V ostalih republikah ni seveda nič bolj-

še. Letos pozimi je izginil poveljnik Titove osebne straže, general Žeželj. Kaže, da ga je ubila OZNA, ker je bil zapleten v zadevo s Titovim zaupnim dnevnikom, katerega so v njegovi najbližji okolici ukradli ter ga spravili v roke neki tuji velesili. V njem je beograjski diktator imel zapisane vse skrivnosti glede svojega razmerja do Stalina in do Zahoda. **V zunanem ministristvu, ki ga vodi Titova desnica Kardelj, so najvišji uradniki vse do pred nekaj mesecev lahko kradli najzaupnejše listine o Titovih zvezah z Ameriko in Anglijo ter jih pošiljali Sovjetom.**

To vohunstvo je odkrila ameriška obveščevalna služba, ne OZNA — kar je dokaz, v koliko Tito lahko računa na zanesljivost tiste ustanove, s katero je doslej sicer krotil vseh petnajst milijonov svojih nasprotnikov v Jugoslaviji. V tej zločinski teroristični organizaciji so po letu 1948 morali izvesti vrsto brezobzirnih čistk, ker so njeni pripadniki sabotirali navodila svojega vodstva glede preganjanja kominformistov. Tedaj so odstavili tudi vrhovnega poveljnika OZNA-e v Sloveniji, "generala" Ivana Mačka, katerega je rešilo glavo samo svaštvo s Kardeljem. A niti čistke niso zanesljivosti Titove politične policije kaj posebno utrdile, o čemer priča na primere dejstvo, da je komaj pred dvema mesecema pobegnil v Trst poveljnik OZNA-e za Primorje in Istro Winkler ter prinesel zaveznikom popoln seznam vseh OZNA-inih agentov in sodelavcev na Svobodnem tržaškem ozemlju!

"Trdni" Tito torej danes ne more računati niti na tiste svoje privržence, plačance in pajdaše, s katerim ga sicer družijo isti strah za lastno glavo in strah pred kaznijo za zločine, zagrešene nad zasuznjenimi narodi.

Da bi bila partija trdna za Titom, verjame lahko samo človek, ki ne pozna miselnosti pravega komuniste, vzgojenega v pravovernem moskovskem duhu. Taki komunisti še vedno sestavljajo

hrbtenico Titove partije in so redki med njimi tisti, ki so čez noč z dušo in telesom presedlali od Stalina k Titu. Če bi Tito lahko brezpogojno računal na partijo in njeno podporo, potem ne bi sam napovedoval, da bo pometal iz nje še vsaj 100.000 ljudi. Če bi bilo tako, potem ne bi bil sam njegov policijski minister Ranković prisiljen priznati, da so od konca julija lani do februarja letos morali izključiti z partije 27.000 članov, od tega 4200 zaradi vere, 1300 zaradi kominformizma (še danes!), 20.000 zaradi simpatij z zahodnimi kapitalisti, ostale pa zaradi kriminala. In to je šele začetek!

Še slabši kakor v partiji je za Tita položaj v njegovi vojski. Ta vojska je bila ustanovljena ne kot narodna sila za obrambo države, marvec kot partijska armada za obrambo režima pred lastnim ljudstvom. Zmeda in nezanesljivost, ki jo je prelom s Sovjeti povzročil v partiji, se še bolj kaže v jugoslovanski komunistični vojski. Po uradnih podatkih je nad 92 odstotkov vseh višjih in nižjih častnikov partijcev. Med njimi je še več kominformistov kakor v partiji. Pomisliti je treba, da se je do spora s Kominformom blizu 10.000 titovskih častnikov politično in vojaško izsolalo v Sovjetski zvezi, ki si je z njimi že tedaj hotela ustvariti svojo bodočo peto kolono. Do junija 1951 so po uradnih poročilih morali zapreti zaradi kominformizma 8.400 častnikov in vojakov. Koliko generalov in višjih častnikov so pobili na tistem takoj po juniju 1948, ve samo Tito. Dejstvo je, da je bil sovjetski človek celo načelnik vrhovnega poveljstva Titove vojske, general Arsa Jovanović, ki so ga umorili julija 1948, samo po sebi dovolj zgovorno priča, kako in kaj je s to stvarjo.

Nič manj zgovorno ni dejstvo, da je vohunstvo v tej edinstveni vojski razpaseno tako, kakor v nobeni drugi na svetu. O tem dokazuje zlasti procesi proti jugoslovanskim podčastnikom, katerih je bilo zadnje leto precej. Na njih se je izkazalo, da so celo podčastniki, ki so hrbtenica vsake vojske in ki so v Titovi armadi sami bivši partizani, pripravljeni vohuniti v korist kogar koli za eno žepno uro, za nekaj nalivnih peres in podobno. Vojska s tako moralo pač ni dosti boljša od nekdanje kraljeve jugoslovanske vojske in se ob nevarnosti tudi ne bo za nikogar boljše borila.

Razpoloženje navadnih vojakov v tej vojski je pač enako razpoloženju večine ljudstva do režima in do njegovih nosilcev. Ogromna večina je komunizmu nasprotna in se v nobenem primeru ne bo borila ne za Tita in ne za njegovo Jugoslavijo; ne proti Kominformu, ne proti nikomur drugemu. To razpoloženje ni nič čudnega: vsaj tretjina današnjih Titovih vojakov je okusila koncentracijska taborišča ter prisilno delo nove "matere" Jugoslavije, kakor jih je okusilo pet milijonov prebivalcev te države v prvih petih letih po "osvoboditvi", če naj verjamemo uradnim podatkom glavnega državnega tožilca v Beogradu.

Tito sam se te resnice kruto zaveda. Beograjski rdeči nasilnik danes ni v vojni s Kominformom, marvec v vojni z lastnim ljud-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Baragova Pratika

Dvanaajsti letnik

ZA NAVADNO LETO 1953

je zanimiva knjiga za vsakega Slovenca kjer koli.

Za vsakega slovenskega človeka ima obilo koristnih nasvetov in obvestil. Poučne članke in spise, zanimive črtice in povesti.

Radi višjih stroškov kot povišane poštnine in radi dražjega tiska stane letos nekaj več kakor lani.

S poštnino stane letos \$1.25

Naročila je poslati v Money orderu, čeku ali gotovini na:

BARAGOVA PRATIKA

6519 WEST 34th STREET,

BERWYN, ILL.

JASNOST POJMOV

Politično suženstvo, ki ga je skozi vso zgodovino v večji ali manjši meri prenašal slovenski narod, je poleg zunanjih nesreč prineslo tudi duhovno: to je nejasnost v osnovnih, za narod in njegovo orientacijo bistvenih pojmov.

Narodi, — tudi manjši in najmanjši, — ki so pred nami na kateri koli način prišli do suverene narodne države (Slovaki, Albanci, Estonci, Litvanci, Letonci, Finci, Irci, itd.) ter s tem doživeli s človeškimi zakoni uzakonjeno božjo in naravno pravico, namreč svojo narodno suverenost, ki je od Boga hotena vrednota, imajo iz tega dejstva veliko duhovno korist, čeprav so morda naknadno svobodo zopet izgubili. Ostal jim je namreč spomin in z njim jasnost pojmov, zato vse svoje gledanje in delovanje usmerjajo glede na to vrednoto.

Pri Slovencih se je v času zgodovine nabralo toliko nejasnosti pojmov in zmot, da utegnemo v tem prvačiti med evropskimi ali celo neevropskimi narodi. Vzrok tej nejasnosti pa ni samo pri Slovencih, temveč v mnogo večji meri v tem, da so nam razlago vbijali (in še vbijajo) v glavo naši vsakokratni gospodarji in njihovi domači pomagači. Prvim se ni niti čuditi, takšen je zakon nemoralne zgodovine, na žalost pa tudi drugi nikakor niso imeli interesa da bi — ne glede na trenutno realno stanje — postavili vsak pojma na pravo mesto, ker bi pač s tem izpodkopali korenine svojemu nečednemu in zaslužnevalno — izdajalskemu početju. Da bi Slovenec ne spoznal svojih pravic, v ta namen so bila zastrupljavalcu vedno dobra vsa sredstva: od gospodarjeve puške, na katero so se naslanjali, pa do krivega tolmačenja vere. Vse to se še danes bujno nadaljuje in ni še minilo leto, ko so združene slovenske stranke v Trstu obsodile delovanje za svobodno slovensko državo. S svojo trditvijo, da se je

za Slovence zgodovina ustavila 1. 1918, so se nehote postavili pod afriške in azijske narode.

Preden je torej možno delovanje za popolno svobodo slovenskega naroda, je nujno potrebno, da temeljito razčistimo te pojme, da damo vsakemu med njimi pravo mesto in nato sestavimo pravilno lestvico vrednot. Tako bodo tisti, ki so edino pravilno idejo že spoznali, v svoji veri utrjeni, mnogim drugim pa se bodo morda odprle oči, ko bodo spoznali, da naš boj ni nič nenavadnega ali celo nemoralnega, ampak edino moralen.

Kateri so ti pojmi, ko doživljajo usodo desetega brata pri našem narodu? Na kratko bi jih mogli naštet: država in nacionalizem, edinstvo in separatizem, skupnost, stranka, enotnost, izdaja itd. Prostor ne dopušča, da bi že danes o vsakem teh pojmov na široko govorili, to se bo morda zgodilo v naslednjih številkah.

Pri razjasnjevanju in razčlenjevanju bomo izhajali iz temeljnih točk. Prva teh bo suverenost slovenskega naroda, kot smo že rekli, od Boga hotena vrednota. Naslednja točka bo pošten socialni red v naši domovini, red, kjer bo čim manj slavnih mož brez slavnih del, čim manj političnih užitarjev, rentarjev in apanažerjev, ki so bili vedno največji zastrupljevalci resnice, red, kjer bo čim več povprečnih, normalnih, vdanih in marljivih državljanov, kjer bo vsakdo gospod na svojem mestu, pa naj bo ti pometač ali minister.

Zadnja vrednota nam bo velika in prava krščansko-univerzalna skupnost narodov, brez gospodarjev, brez hlapcev. Skupnost narodov, kjer se bo slišali glas Slovencev kot Slovencev, in ne kot hlapcev in pastorkov.

Za vse to se tudi borimo, to ni samo naša pravica, temveč tudi dolžnost.

Oliver

Glas Amerike o Titovini

Trst, 18. sept. 1952.

V domovini, pa tudi v tujini prenekateriga Slovenca spričo zadnjih dogodkov skrbi, če so Združene države res tako zaslepljene, da verjamejo, da bo titovska Jugoslavija kdaj iskren zavaznik Zahoda v njegovem boju proti komunističnemu imperikalizmu. Marsikdo se sprašuje, če so odgovorni ameriški krogi in ameriška javnost res prepričani, da se bo jugoslovanski krvavi rdeči režim zaradi zahodne pomoči spremenil in demokrafiziral; da bo postal bolj človeški. Naši ljudje se čudijo lahkovernosti, s katero razni uradni in neuradni ameriški obiskovalci sprejemajo titovsko propagando, kriče in vedno hujše stvarnosti v Jugoslaviji pa ne vidijo.

Tistim, ki so zaskrbljeni ter razočarani, je treba povedati, da sedanje ameriško stališče do Tita narekujejo trenutke vojaške in zgolj vojaške potrebe Zahoda, kvečjemu morda nekaj tudi simpatije nekaterih podkupljenih odločujočih, komunizmu naklonjenih ljudi v krogih sedanje vlade Združenih držav. Ko Jugoslavija zaradi ojačitve zahodne obrambe ne bo vojaško več imela, niti toliko pomena, kakor ji ga, v glavnem po pomoti, pripisujejo zdaj, in ko bo prihodnja ameriška vlada, pa naj pri volitvah zmaga republikanci ali demokratje, morala v upravi temeljito pomesti z levicariji ter politično korupcijo, se bo stanje temeljito spremenilo.

Da so ameriški vodilni ljudje in ameriška javnost o stanju v komunistični Jugoslaviji in o pravih Titovih ciljih dobro in pravilno poučeni, nam pričajo izjave raznih osebnosti in pisanje ameriškega tiska. V dokaz za to hočemo navesti nekaj najvažnejših takih izjav in člankov iz zadnjih mesecev.

General Eisenhower, predsedniški kandidat republikanske stranke, ki ima velike upe na zmago pri volitvah, je 4. junija letos izjavil, da bo v primeru izvolitve sklepal zveze samo s tistimi državami, ki so svobodne in ki žele braniti svobodo. Titova Jugoslavija po njegovi sodbi ni svo-

bodna država, torej se Eisenhower z njo ne bo vezal.

Eisenhower in republikanska stranka sta ponovno izjavila, da bo eden poglavitnih njunih ciljev osvoboditev narodov za železno zaveso, katerim bodo Združene države dajale pri njihovem odporu proti komunizmu vso pomoč. Ta nova politika mora pomeniti začetek konca komunistične strahovlade povsod — torej tudi v Jugoslaviji, kjer je ta strahovlada danes najstrašnejša.

Preiskovalna komisija ameriške poslanske zbornice, ki je letos aprila obiskala Jugoslavijo, je v poročilu, predloženem kongresu, ugotovila med drugim naslednje:

"Jugoslovanska vlada je komunistična diktatura pod vodstvom Tita, ki je kot glava komunistične stranke in kot predsednik vlade popoln gospodar nad vsem političnim življenjem v Jugoslaviji. Za njegov režim je komaj kakih 15 odstotkov jugoslovanskega ljudstva. Vera je povsod zastopljena in preganjana kot prvi in največji sovražnik marksizma. Verski položaj je najslabši v Sloveniji, kjer je notranji minister fanatičen brezverec, o čemer priča divjaški napad na ljubljanskega škofa Vovka v Novem mestu. Jugoslavija je od konca vojne do aprila letos dobila skoraj milijardo dolarjev pomoči od Zahoda, največ od Združenih držav. To je izredna pomoč, toda gospodarstvo, ki mu niti tako močne injekcije ne morejo pomagati, da ne bi v državi vladalo pomanjkanje, je vsekar na trlih nogah. Tega je krivo dejstvo, da je Jugoslavija totalitarna policijska država."

Poslanec Kersten je ob razpravi glede nadaljnje ameriške pomoči Titu med drugim dejal:

"Jugoslovansko ljudstvo v svoji dolgi zgodovini ni nikoli bilo pod hujšim terorjem, kakor je zdaj. Proti Titu se danes bori na edini možni način: Jugoslavlani nočejo za ta režim pridelovati. Mi bi storili nekaj, kar je popolnoma v nasprotju s tem, kar dela jugoslovansko ljudstvo, ako bi zdaj podprli Tita in mu pomagali iz težav, ne da bi postavili kake pogoje. Ni res, da more Jugoslavija izbirati samo med Titom in med Moskvo. Izbira je samo ena in ta se imenuje: svoboda zaslužnim narodom!"

Odbor Mednarodne zveze svobodnih sindikatov je odklonil prošnjo za sprejem titovskih poddržavljenih priganjaških sindikatov, in to v glavnem na prizadevanje obeh velikih ameriških strokovnikov organizacij: Ameriške delavske zveze in Zveze industrijskih delavcev. To je storil, ker je ugotovil, da jugoslovanski sindikati niso svobodno delavska združenja, marveč od države postavljene in nadzorovane organizacije, podobne onim v Sovjetiji in drugih totalitarnih državah. Preden si Tito sme umišljati, da bo svoje sindikate spravil v Zvezo in preden sme računati na kakšno koli podporo svobodnega delavstva, mora naj prej izpustiti iz ječ številne delavske voditelje in pripadnike svobodnih organizacij ter napraviti konec diktaturi komunistične partije, sodijo svobodni sindikati.

Bivši ameriški veleposlanik v Jugoslaviji, Bliss-Lane, ki je la-

ni spet obiskal to državo, je v "New York Timesu" pisal takole:

"Splošen vtis, ki sem ga dobil po razgovorih z vsemi mogočimi ljudmi, je, da bi se jugoslovansko ljudstvo v primeru vojne ne borilo za Tita, ker se nač ne želi boriti za nadaljevanje svoje sužnosti. Titova armada bi se v tem primeru razkrojila, kakor se je bivša jugoslovanska armada ob nemškem napadu. Zatekla bi se v gore, kjer bi se pričeli boji tudi med protikomunisti in Titovimi privrženci, kakor je to bilo v drugi svetovni vojni."

Republikanski prvak senator Taft, je v zvezi z ameriško pomočjo Titu izjavil, da Jugoslavije v nobenem primeru ni mogoče imeti za svobodno državo, ker vlada v njej komunistična diktatura.

Zaradi tega so njegovi dvomi o koristi ameriške pomoči za to državo danes še večji, kakor so bili ob začetku. (Pripomniti je treba, da bo senator Taft v primeru republikanske zmage pri letošnjih predsedniških volitvah imel odločujočo besedo v vodstvu zunanje politike Združenih držav.)

Vodilni ameriški dnevnik "New York Times" je zadnje čase ob raznih prilikah napisal o Titovini med drugim tole:

"Sedanja Titova zunanja politika ne pomeni, da so zavrgli komunizem, temveč prav narobe: vse to so le taktične poteze, da bi deželo čim prej pokomunistili. Sklenili so ojačiti borbo proti ostankom bivših srednjih slojev ter proti katoliški in muslimanski hierarhiji. Končni cilj je samo eden: preobrazba Jugoslavije v komunistično državo. Sodelovanje z zahodnimi silami, decentralizacija gospodarskih nadzorov, proste cene — vse to je samo sprememba taktike, ki naj pospeši pot proti komunizmu."

Drugi vodilni ameriški list, "Christian Science Monitor" popisuje tako imenovano postopno demokratizacijo "Titove države in pravi, da je vse skupaj le slepilo, zakaj Tito sam priznava, da ne sme dati ljudstvu večje svobode, ker bi tisti trenutek zletel z oblasti.

Glavni washingtonski dnevnik "The Sunday Star" sodi o beograjskem rdečem nasilniku takole:

"Tito je naj najblazji človek, ki je kdaj koli komu prerazal vrat. Ne moremo reči, da bi bil postal manj navdušen komunist, kakor je bil — postal je le malo bolj otesan. Dejansko nismo doslej od njega dosegli več, kakor da smo dopovedali možu, ki je stopil v hišo, naj sname klobuk. Nihče ne more vedeti, če bo Tito, ki ga je moskovska vzgoja napravila za enega najbolj fanatičnih proletarskih prokonzulov, Kremlja, ostal bolj nacionalist kot pa komunist tudi v primeru, da bi njegova luč začela ugašati in bi moral mož položiti karte na mizo. Tito je še vedno tiran in glede tega smo si vsi edini."

Ameriški mesečnik "The Reader's Digest", najbolj razširjeni list na svetu, ki izhaja v sedmih jezikih in trinajstih milijonih izvodov, je v daljšem članku o Titovi Jugoslaviji napisal med drugim tole:

"Tito, stari prepričani komunist, je nasprotnik vsega, kar je Ameriki sveto. V svoji državi

(Nadaljevanje na 6. str.)

CONGRATULATIONS TO
SLOVENSKA DRŽAVA

from

ST. Paul Federal Savings
& Loan Association
Of Chicago

FRANK P. KOSMACH, President

ASSETS OVER \$21,000,000.00

2116 W. CERMAK RD., CHICAGO 8, ILL.

Phone Virginia 7- 6530

NEW ADDRESS MID-YEAR 1953:

6720 WEST NORTH AVENUE

MALIK NA LONČENIH
NOGAH

(Nadaljevanje s 4. str.)

sivom. Za obrambo proti temu ljudstvu potrebuje ameriško orožje in ameriško pomoč. Zaveda se, da ga v primeru zunanje napada to ljudstvo ne bo branilo pred nikomer. Zaradi tega moleduje pri Zahodu, naj pridobi Turčijo in Grčijo, da bi ga varovali na jugovzhodu, Italijo pa, da bi mu branila Slovenijo, da bo lahko s svojimi pomagači bežal na Zahod, uživati milijone in milijone dolarjev, ki jih je "ljudska oblast" za ta primer naložila v švicarskih, argentinskih in brazilskih bankah.

To je resnica, na katero naj pomislijo tisti, ki na Zahodu morda res verjamejo, da ima Tito za sabo 98 odstotkov ljudi, ki da se bodo kakor en mož borili zanj ali za kogar koli, kateremu bo to obljubil on. Rdeči berač v Beogradu je malik na lončenih nogah, glede katerega se bo zmotil vsakdo, kdor kaj da na njegove trditve.

M. J.

NISO POZABLJENI

Posebni odbor ameriške poslanske zbornice je letošnje pomlad po dolgi preiskavi v Združenih državah in Evropi uradno ugotovil, da je Sovjetska zveza dala leta 1940 pobiti 15.000 poljskih častnikov v Katynu. S tem je hotela poljskemu narodu že vnaprej vzeti vodilno plast, ki bi bila sposobna začeti upor proti komunizmu in poljsko ljudstvo spet svoboditi. Na podlagi teh ugotovitev bodo Sovjeti v Združenih narodih obtoženi zločina rodomora.

To dejstvo je vzbudilo tudi Slovence, živeče v svobodnem svetu, da so po svojem in tujem tisku začeli zahtevati podobno ameriško preiskavo tudi za pokolj slovenskih domobrancev, ki so jih Angleži konec maja 1945 nad 12.000 protizakonito in v nasprotju z vsemi določili mednarodnega prava s prevaro izročili titovskemu komunistom. Ti so jih brez preiskave in sodbe zverinsko pobili v Teharjih, v Kočevskem Rodu, v Hrastniku, pri Škofji Loki in drugod. To je doslej v evropski zgodovini najstrašnejši zločin rodomora. Tega namreč ni zagrešil zunanji sovražnik, kakor je to bilo pri Poljaki, marveč trenutna domača oblast zavezniške tistih držav, ki so se v vojni baje borile proti nacizmu in fašizmu zato, da bi taki zločini nad bezbrambnimi narodnostmi in ideološkimi skupinami ne bili več mogoči.

Slovinci, ki so se rešili v svobodo, niso teh žrtev nikoli pozabili. Od prvega dne po zločinu nad njimi so na vse načine skušali vzbuditi vest zahodnega sveta, da bi začel zahtevati preiskavo in kazni za jugoslovanske komunistične morilce. O krvavi usodi slovenskih domobrancev, najzvestejših in najbolj slepih zaveznikov Zahoda, so pisali ameriški, angleški, avstralski in drugi tuji listi; o njej je bilo govora tudi v parlamentih zahodnih držav.

S preiskavo o Katynu so tudi slovenska prizadevanja glede mednarodne ugotovitve krivde in krivcev za pokolj slovenskih domobrancev in za kaznovanje komunističnih zločincev po določilih mednarodnega dogovora o prepovedi rodomora stopila v novo obdobje. Na zborovanju mogočne ameriške organizacije National Catholic Welfare Conference, katere delovanje obsega ves svet, je Liga katoliških slovenskih Amerikancev pozvala ameriške katoličane, naj store vse, da bo njihova vlada v preiskave o komunističnih zločinih vključila tudi to zadevo, ker je pokolj, ki so ga jugoslovanski komunisti zagrešili nad slovenskimi domobranci, mnogo strašnejši od onega v katynskih gozdovih. N.C.W.C. je to zahtevo sprejela in jo vključila v svoj delovni program.

H kratu s tem važnim dogodkom je Slovenska narodna zveza,

ki ima v programu osvoboditev Slovencev izpod komunizma in njihovo združitev v neodvisni slovenski državi, objavila v našem listu poziv, naj vsi Slovenci, ki imajo kakršne koli stvarne podatke v zvezi s to žaloigro (imena žrtev, okoliščine odhoda iz Vetrinj, predaja čez mejo, žaloigra onkraj meje itd.), posebno pa preživele priče pokolja, ki se jih je rešilo precej, vse, kar vedo, urejeno spišejo, dokumentirajo in čim prej pošljejo na naslov "Slovenska narodna zveza", 2307 So. Wolcott Ave., Chicago 8, Ill. Namen poziva je, do takrat, ko bo ameriška zbornica ali pa kaka mednarodna ustanova morala ugotoviti okoliščine in krivdo za to slovensko žaloigro, dobiti v roke vse potrebne podatke za dan sodbe nad jugoslovanskim komunizmom. Ta poziv danes spet ponavljamo, zakaj čas hiti.

Za dokaz, da naši pobiti bratje domobranci, slavni borci za slovensko svobodo, niso pozabljeni, velja navesti tudi prvo zborovanje novega mednarodnega gibanja z imenom "Svoboda je prva". Zborovanje je bilo junija letos v angleškem industrijskem mestu Manchesterju. Gibanje je ustanovil urednik vodilnega angleškega katoliškega lista "The Tablet", Auberon Herbert, sestavljajo ga pa zastopniki vseh narodov, ki ječe v tem ali onem stalinovskem ali titovskem rdečem jarmu. Slovence je na zborovanju zastopal bivši domobranec Janez Dernulc, ki se je rešil s množičnega morišča pri Hrastniku. V dolgi dramatični izjavi je veliki skupini britanskih in drugih časnikarjev prikazal zgodovino in cilje slovenskega domobranstva ter njegovo strašno usodo. Poudaril je, da je treba to žalostno zgodovino ponavljati prav zdaj, ko nekateri lahkoverni ljudje na Zahodu goje neutemeljene upe glede rdečega režima v Jugoslaviji in ko Slovenci trpe pod novim valom najhujšega verskega preganjanja. Predsednik Herbert je po Dernulčevih izjavah zaključil zborovanje s pozivom, da je treba pravilno oceniti vse zločine, naj jih je zagrešil Stalin, Mao Tse Tung ali Tito, ki so vsi enaki komunistični tirani.

Mednarodni dogovor o prepovedi rodomora, po katerem bodo za poboj slovenskih domobrancev morali odgovarjati tudi jugoslovanski komunisti in njihovi slovenski hlapci, proglašajo za rodomor vsa dejanja, katerih namen je delno ali popolno uničiti kako narodnostno, plemensko ali versko skupino kot tako. Ta dejanja so: pokolji, povzročanje telesnega ali duševnega gorja, ustvarjanje takih življenjskih razmer, ki delno ali v celoti merijo na uničenje kake skupine, ter nasilno preseljevanje otrok.

Ker je še pravica na svetu in v nebesih, bodo jugoslovanski ko-

The New York Times o vprašanjih naše svobode

Največji in najvplivnejši list svobodnega sveta, The New York Times, ki je pravcata tekoča enciklopedija dogodkov in vednosti, je v teku zadnjih let priobčil vrsto komentarjev in člankov o vprašanjih, ki ali neposredno ali posredno zadevajo slovensko bodočnost, izpod peresa slovenskega rojaka, načelnika oddelka in profesorja politične ekonomije ter člana Instituta o komunizmu na Duquesne univerzi v Pittsburghu, Pa., Dr. Cirila Žebota. Ker je to prvič v zgodovini, da se je slovensko mnenje o velikih vprašanjih sodobnosti in bodočnosti slišalo s tako vplivnega mesta, objavljamo seznam teh sestavkov kot so bili objavljeni v The New York Times-u; zadnja dva članka pa zaradi njune neposredne aktualnosti prinašamo v obširni slovenski priredbi:

13. oktobra 1947: REŠITEV ZA TRST. — Komentar k ratificiranju mednarodno-pravne odločbe o ustanovitvi Svobodnega tržaškega ozemlja. Združitev Trsta s Slovenijo predlagana in podprta z zemljepisno-političnimi in gospodarskimi razlogi.

4. novembra 1947: ALI JE TO ŠČUVANJE NA VOJNO? — Komentar k sovjete-pomirjevalni resoluciji UN proti tako-imenovani "propagandi, ki bi utegnla povečati grožnje proti miru". Popolna nezakonitost komunistične zasedbe in diktature v deželah srednje Evrope prikazana; pokolj slovenskih domobrancev opisan; zahteva po svobodnih volitvah pod dejanskim mednarodnim nadzorstvom postavljena.

24. marca 1948: VPRAŠANJE TRSTA. — Komentar k trojni izjavi o vrnitvi Trsta k Italiji. Zgrešenost te izjave podčrtana, potreba popolnega uresničenja svobodnega Trsta prikazana; pokolj prisilno vrnjenih slovenskih domobrancev 1945, ki so branili svobodo neposrednega tržaškega zaledja proti sovjetsko-komunistični invaziji z Balkana, ponov-opisan.

13. februarja 1949 (nedelja): NAČRTNO GOSPODARSTVO. — Članek razjasnjuje gospodarska načela, na katerih je treba graditi svobodni svet.

3. oktobra 1949: PRELOM MED TITOM IN STALINOM. — Ko-

munisti po tem dogovoru klicani na sodbo zaradi nepozabljenih mrtvih in zaradi trpljenja živih Slovencev, katere skušajo iztrebiti s stalnim rodomorom svojega zločinskega reda!

mentar k začetku ameriške politike brezpogojne podpore Titu; potreba po notranjih spremembah v Jugoslaviji kot edini veljavni dokaz resničnosti preloma z Moskvo prikazana in konkretno nakazana.

21. novembra 1949: SPOMINI GENERALA SMITHA. — Komentar h knjigi bivšega ameriškega veleposlanika v Moskvi o razmerah v Sovjetski zvezi; napačno tolmačenje sovjetskega vladnega sistema prikazano.

29. januarja 1950 (nedelja): SPREMEMBE V JUGOSLAVIJI. — Članek kritično razpravlja o napovedanih titovskih političnih in gospodarskih reformah.

19. marca 1950 (nedelja): ZDRUŽITEV EVROPE. — Članek razčlenjuje politične in gospodarske probleme združene Evrope.

7. maja 1950 (nedelja): ZA SVOBODNI TRST. — Članek razčlenjuje gospodarske in narodnostne ter mednarodno-politične razloge za ohranitev in izpopolnitev svobodnega Trsta.

11. junija 1950 (nedelja): GOSPODARSKA SVOBODA. — V obliki odgovora H. Shumanu z oksfordske univerze članek razglablja o razmerju med gospodarsko svobodo in politično demokracijo z ozirom na bodočo mirovno ureditev.

13. avgusta, 1950 (nedelja): ZA NADZORSTVO NAD CENAMI. — Članek utemeljuje potrebo po takojšnjem splošnem nadzorstvu nad vsemi cenami in mezdami v očigled mednarodnih posledic vojne v Koreji.

25. januarja 1951: NADZORSTVO NAD CENAMI JE NUJNO. — Komentar k predstoječi odločitvi o oblikah nadzorstva nad novim ameriškim obrambnim gospodarstvom kot odgovor na nasprotno stališče Prof. Harrisa s harvardske univerze.

25. februarja 1951 (nedelja): BODOČNOST ZASUŽNENIH NARODOV. — Članek razčlenjuje tako-imenovano "filadelfijsko izjavo" pregnanskih politikov, ocenjuje njen pomen, prikaže njene pomanjkljivosti ter podčrtuje posebne razloge, ki govore za bodočo združitev svobodne srednje Evrope na osnovi zveze narodnih držav.

2. septembra 1951 (nedelja): TITOV KOLHOZI. — Članek razpravlja o Titovi kmetijski politiki ter utemeljuje, zakaj se mora slednja bistveno spremeniti, ako naj se ameriška pomoč nadaljuje.

31. maja 1952: SLOVENC V (Nadaljevanje na 7. str.)

GLAS AMERIKE O TITOVINI

(Nadaljevanje s 5. str.)

ima več sovražnikov kakor prijateljev. Njegova vojska ni niti po številu tako močna, kakor trdi, da je. Vrh tega bi večina njegovih vojakov pobegnila, če bi to le mogla storiti. Nekateri zastopniki, ki jih Tito pošilja sem na Zahod, so zares čudni ljudje. Eden izmed njih je v Jugoslaviji znan ne kot državnik ali kot finančni strokovnjak, marveč kot morilec, ki je z lastnimi rokami davil človeška bitja. O njem pripovedujejo, da je lastnoročno umoril na stotine ljudi, med njimi tudi duhovnike ...

Newyorški dnevnik "Daily News", ki izhaja v dveh milijonih izvodov, je objavil sodbo, ki jo ima o Titu ameriški "človek s ceste" — to je, navadni državljani, od čigar volje je navezadnje v pravi demokraciji odvisno vse. Ta sodba, povedana od nešteto brezimnih ljudi, je naslednja:

"Tito se briga izključno samo za Tita. Igra skrajno zvito politično igro, ki naj mu utrdi oblast. Ta politika je zanj vprašanje lastnega obstanka. Njemu gre danes za to, da iz Amerike izvleče čim več. Zdaj je v stiski in si misli: naj mi le pomagajo! Kakor hitro pa bo videl, da nas lahko dobičkonosno prevzari, si ne bo pomišljal niti minuto. O tem, da je Tito iskren komunist, ni dvoma. Vsi komunisti so prepričani, da so laž, izdajstvo in umor upravičena sredstva, če služijo ciljem svetovnega komunizma. Neverjetno je, kako sploh moremo Amerikanci zaupati kateremu koli komunistu. Tito se ne bo nikoli boril ob naši strani proti Sovjetom. Zaradi tega smemo Franco zaupati dosti bolj kakor njemu."

To je le nekaj na hitro zbranih nedavnih primerov o tem, kakšno je pravo prepričanje in kakšen je resnični "glas Amerike" o Titu in njegovi državi ...

Gomilarjeva trgovina

z mesom in živili

se toplo priporoča Slovencem v Chicagu.

Pri Gomilarju lahko dobite kranjske klobase, suhe šunke, prekajene svinjske želodce itd.

Obiščite Gomilarjevo trgovino!

1801 W. Cermak Road, Chicago, Ill.

Doprinesimo svoj častni delež k pravi vzgoji slovenske mladine: podprimo katoliški slovenski dijaški dom v Združenih državah!

Prispevke pošiljajte na naslov: DIJAŠKI SKLAD The North American Bank 6131 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio

MEDEN APPLIANCES

Television Sales and Service

Refrigerators

Washing Machines

1804 W. CERMAK RD., CHICAGO 8, ILL.

SLOVENC NA TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM!

"Slovensko Državo" bo odslej mogoče v Trstu in Gorici dobiti v prodajalnah časopisov, ki imajo slovenske liste. Preberi "Slovensko Državo" sam in jo daj prebrati čim več znanecem in prijateljem! Če imaš zveze in poznanstva na oni strani meje, v zaslužjeni Sloveniji, stori vse, da bo list prišel tudi tja! Rojaki tam bodo resnice in upanja, ki sta v njem, veseli bolj od slehernega drugega daru!"

POLITIKA OSVOBOJENJA

(V slovenščino prirejeni članek profesorja Cirila Žebota v The New York Times-u, nedelja 21. septembra 1952.)

Zagotovilo, ki ga je dal general Eisenhower, da je potrebno vključiti načelo osvoboditve podjarmljenih narodov za železno zaveso v ameriško zunanjo politiko kot njen izrečni cilj, je bilo predmet napadov, češ da pomenja neodgovorno igranje z nevarnostjo vojne v namenu pridobiti volilne glasove. To obtožbo je izrekel predsednik Truman in sta jo v podobni obliki ponovila državni tajnik Acheson in governor Stevenson.

Izgleda torej, da je s tem zunanje - politično vprašanje predsedniške volilne borbe bilo raztegnjeno od prvotnega vprašanja odgovornosti za nedosego miru po dnevu zmage do vprašanja kako popraviti to tragično napako v bodočnosti.

Vprašanje kot je sedaj začrtano se glasi: Politika zaježitve ali politika osvobojenja? In okvir, v katerem je to vprašanje treba razčleniti, je stvarna politika za pristni svetovni mir, ki je nesporni skupni cilj obeh ameriških strank in vsega svobodnega sveta. Postavljeno v ta svoj naravni okvir, vprašanje takoj razpade v tri, čijih odgovori dajo potrebno razjasnitev.

Ta tri vprašanja so naslednja: Ali je cilj osvoboditve bistvena zahteva politike miru? Ako je, ali sedanja zapadna politika zaježitve (sovjetske moči) vsebuje ta cilj? Ako ga ne, kako je mogoče napraviti ta cilj za učinkovito sestavino stvarne politike miru?

Izbruh druge svetovne vojne je dokazal, da je mirovna ureditev po prvi svetovni vojni bila bistveno pomanjkljiva. Nova svetovna vojna je zato narekovala, da demokracije pripravijo, pred doseženo zmago, nov program za pristni svetovni mir. Prisotnost Sovjetske zveze v zavezniškem taboru je to tembolj zahtevala, ker Sovjetom vsekakor ni bilo mogoče zaupati za dobo po zmagi, razen če bi tak realistični načrt za pristni svetovni mir bil zagotovljen v času, ko je Kremlin nujno bil glavni prejemnik sadov skupnega zavezništva. Tak stvarni načrt za bodoči mir bi moral biti zgrajen na spoznanju preteklih napak. Ako bi demokratični zavezniki med drugo svetovno vojno bili razčlenili glavne vzroke nove vojne, bi bili spoznali tri bistvene slabosti mirovne ureditve po prvi svetovni vojni.

Osnovna napaka mirovne ureditve po prvi svetovni vojni je bila v tem, da naravno načelo samoodločbe kulturno razvitih in politično zavestnih narodov ni bilo dosledno izvedeno. Ukrajinci, Slovaki, Hrvati in Slovenci, da omenimo le glavne evropske primere, niso dobili resnične prilžnosti za uresničenje za lastne državnosti. Poleg tega so nove meje bile tako potegnjene, da je domala vsaka država imela zelo resne manjšinske probleme. Kot posledica teh dveh napak so narodi srednje Evrope, ki so prej bili trdno združeni v skupni volji za osvoboditev izpod imperialističnega gospodstva Nemčije, Rusije in Avstrije, sedaj postali razdvojeni drug proti drugemu. In ta

notranja razdvojenost srednje Evrope je v veliki meri povzročila, da je slednja postala lažji plen Hitlerjevih zavojevalnih načrtov.

Druga pomankljivost mirovne sestava po prvi svetovni vojni je bila v tem, da niso bile vpostavljene take pokrajinske zveze (federacije ali konfederacije samovladanih narodov), ki so bile potrebne za ostvaritev dveh bistvenih pogojev pristnega miru. Vpostavitve takih zvez je bila potrebna za izoblikovanje dovolj prostornih ozemeljskih enot s skupnim tržiščem in skupno gospodarsko politiko v svrhu obilnejše in cenejše proizvodnje v pokrajinah, ki so tako proizvodnjo nujno potrebovale tako za dvig življenjske ravni svojega revnega prebivalstva kot za svojo osnovno varnost. Poleg tega pa so take pokrajinske zveze bile bistveno potrebne tudi za vpostavitve in ohranitev osnovnega zemljepisno - političnega ravnovesja v svetu. Bila je namreč notranja šibkost takih pokrajin — kot je to tipično bil primer mnogo-narodne in malo-narodne srednje Evrope — ki je bila v glavnem odgovorna za imperialistično osvojevalnost svojih velikih in močnih sosedov, ker jih je s svojo šibkostjo zavaljala v privide lahkih zavojevanj in dobičkanosnega gospodovanja.

Ker ta dva osnovna pogoja pristnega miru nista bila uresničena, Liga Narodov ni mogla učinkovito izvajati svoje mir-ohranjevalne naloge. Liga je životarila v osnovno neurejenem in nevravnovešenem svetu, ki ga pač ni bila mogla obvladovati. In tako je Liga sama postala tretja velika slabost mirovnega sistema po prvi svetovni vojni.

Toda zahtevani novi načrt za pristni svetovni mir po zavezniški zmagi ni bil pripravljen tekom vojne in zato ni mogel biti preveden v dejanje po zmagi, predno je bila izvršena razorožitev zapadnih vojaških sil. Namesto tega je bila zagrešena vrsta (sedaj dobro poznanih) napak v odnosih Zapada s Sovjetskim zaveznikom. In tako so narodi, za zemljepisno-politično pomembnost in svobodo katerih je druga svetovna vojna bila bojevana, padli pod sovjetsko gospodstvo. In drugi so v neprestani nevarnosti.

Zamujenega mirovnega načrta sedaj seveda ni mogoče uresničiti s skupno in enotno rešitvijo. A v kljub temu je ta načrt edini stvarni načrt za resnični mir. Izven vzporejenega uresničenja treh medsebojno odvisnih načel narodne svobode, pokrajinske povezanosti in svetovnega sodelova-

nja potom mednarodne organizacije ni podlage za mir. Samo zadnje ni dovolj. Primera neuspele Lige Narodov in zgolj moralno vplivajoče sedanje organizacije Združenih narodov jasno izpričujejo, da more svetovno sodelovanje za mir biti učinkovito edino, ako je utemeljeno v stvarnosti narodne svobode razvitih ljudstev in pokrajinske povezanosti sicer šibkih in zemljepisno-politično, izpostavljenih pokrajin.

Ako je to edini stvarni program za uresničenje miru, potem mora njegova izvedba postati izrečni namen ameriške zunanje politike v okviru njenega mirovnega cilja. Prav ta namen bi moral vezati sedanjo zasilno politiko zaježitve s ciljem miru. V luči mirovnega cilja je politika zaježitve sama na sebi le predpogoj, ki je postal potreben ker je bila zamujena zgodovinska priložnost za uresničenje pristnega miru po zavezniški zmagi. Vprašanje torej ni v tem, ali naj privzamemo namen osvoboditve, temveč kako naj ga zasledujemo in uresničimo.

Obtožba, češ da Dulles-Eisenhowerjev povdarek načela osvoboditve predpostavlja "osvobodilno vojno" je brez osnove. Program za mir ne more sloneti na hotenju vojne. Mi ne bomo začeli vojne pod nobenimi okoliščinami. Vsa strategija sovjetsko-komunističnega imperializma od leta 1945 dalje je osnovana na tej predpostavki. Naša moralna zavest in praktična modrost poznata vojno kot tako silno-družbeno zlo, da more vojna postati sredstvo k uresničenju naših ciljev samo, ako nas napad prisili k obrambi.

Toda ista moralna zavest in praktična modrost nam narekuje, da se odločimo za uporabo vseh moralno dopustnih in pripravnih sredstev v smeri našega pozitivnega mirovnega cilja. Naše oklevanje in odlaganje take pozitivne politike miru je omogočilo Kremlinu, da je brezobzirno utrdil svojo brezpravno gospodstvo nad narodi za železno zaveso in da je razširil svojo napadalno osvojevalnost nad Azijo. Isto oklevanje je povzročilo, da smo napadno ocenili pomen naše politike do Tita. In končno, to oklevanje je zavedlo zasužnjena ljudstva pod sovjetsko knuto, da se v naraščujoči meri predajajo svoji dozdnevni usodi brezupja.

Kaj moremo torej storiti v tej pozitivni smeri?

Potrebno je opozarjati zasužnjene narode za železno zaveso, da ne smejo pozabiti, da utegne pot k njihovi osvoboditvi v pristnem svetovnem miru biti dolga in da morajo zato še nadalje gospodarno ravnati s svojimi odpornimi silami. Toda, enako potrebno je, da jih hrabrimo in jim pomagamo

ohraniti njihovo vero v svobodo in upanje v osvoboditev. Koliko neštetih možnosti je za stvarne ukrepe v tem važnem pravcu.

Potrebno je, da nadaljujemo s političnim, gospodarskim in vojaškim utrjevanjem obrambne sposobnosti svobodnega sveta proti sovjetskim zavojevalnim načrtom. Toda, postati bi moralo enako umevno, da bi morali vsi svobodni narodi popolnoma prenehati trgovati s sovjetskim suženjskim imperijem. Ker so komunistična gospodarstva v bistvu vojna gospodarstva, je jasno, da taka trgovina v vsakem primeru bolj pomaga njim kot pa more biti koristna svobodnim narodom. Vsled tega bo prestanek trgovine z njimi uspešno sredstvo v naših rokah za oslabitev njihove napadalne moči.

Naravno je, da podpiramo Titovo Jugoslavijo v njenem odporu proti sovjetskim nameram, da znova osvoje nadzorstvo nad tem svojim bivšim najbolj zvestim satelitom. Toda, bilo je napačno, da smo našo politiko do Tita naslonili na predpostavko, da bo Tito kot pomembni vladajoči sovjetski odpadnik pričel valiti plaz obsežnih odpadov od Moskve v ostalih satelitskih vladah in drugih komunističnih strankah po svetu. Nič podobnega se ni zgodilo. Toda naša brezpogojna pomoč Titu, dana na tej utvarni predpostavki, je omogočila Titu nadaljevanje njegove brezobzirne komunistične diktature nad narodi Jugoslavije. To nadaljevanje nezmanjšane komunističnega zatiranja je oslabilo obrambno sposobnost dežele, kar je baš nasprotno od namena naše pomoči. Nujno je, da naša politika do Tita takoj opusti dosedanje napačno predpostavko, da je treba Tita podpirati prav zato ker je komunist in da ostane komunist. Zapadno politiko do Tita je treba nasloniti na stvarne zaježitvene razloge, ki so podani v Titovem prelomu z Moskvo, v nespornem proti-komunističnem prepričanju narodov Jugoslavije, in v očitni strateški pomembnosti dežele. Ko bo izvršena ta potrebna sprememba zapadne politike do Tita, bo v njej takoj odprt prostor za cilj miru potom svobode. In to bo obenem utrdilo našo zaježitveno strategijo.

Potrebno je, da pride do urejenih odnosov med Titom in Italijo, da zaježitveni obroč ne bo zlomljen na severnem Jadranu, kjer leži strateška točka vzhodno-zapadne vpadalne poti južno od Alp. Toda, popolnoma je zgrešeno, ako se poskuša doseči ta cilj za ceno svobodnega Trsta. Z vidika bodočega miru je svobodni Trst zaježitvenega pomena za združeno srednjo Evropo kot njeno zgodovinsko in naravno pristanišče in kot njen važen združevalni činitelj. Naša dosedanja politika glede Trsta je nadaljni primer žive potrebe, da se zasilna politika zaježitve spopolni s pozitivno politiko miru, v luči katere nudi svobodni Trst neizčrpne in takojšnje prilžnosti za uspešno delo. In tudi v tem primeru bo taka spopolnitev zasilne zaježitvene politike s pozitivno mirovno politiko koristila tudi zaježitvenemu namenu samemu, ki v primeru Trsta nikakor ne more biti dosežen z umetno razdelitvijo spornega prostora med Italijo in Jugoslavijo.

In končno, nihče ne dvomi, da moramo biti voljni in pripravljeni v vsakem trenutku razpravljati s Kremlinom za mir. Toda prav tako pa je jasno, da ne smemo nikdar več pasti v zanjko pomirjevalnih popuščanj. Kremlinu je mogoče zaupati samo, že in ko bo pripravljen opustiti svojo brezpravno gospodstvo nad narodi za železno zaveso. Dokler ni odstranjena železna zavesa, ni mogoč pristen mir; saj je bila železna zavesa, ki je preprečila tak mir leta 1945.

To so razlogi in nekatere stvarne zahteve, ki izvirajo iz načela osvoboditve kot bistvenega dopolnina naše dosedanje zgolj negativne politike zaježitve.

THE NEW YORK TIMES O VPRAŠANJIH NAŠE SVOBODE

(Nadaljevanje s 6. str.)

SREDNJI EVROPI. — Komentar k razmeram na Koroškem in v Trstu, prikazuje potrebo izpolnitve določb o svobodnem Trstu in po pogodbeni zaščiti slovenske Koroške.

17. avgusta 1952 (nedelja): **SOVJETSKI NAPADALEC.** — Članek razčlenjuje dvojno naravo sovjetske napadalnosti in nakazuje potrebo po odgovarjajoči spremembi ameriške zunanje politike.

21. septembra 1952 (nedelja): **POLITIKA OSVOBODITVE.** — Članek razčlenjuje pomen Eisenhowerjevega povdarka načela osvoboditve narodov pod komunističnim gospodstvom in utemeljuje to načelo kot bistveno sestavino realistične zunanje politike stremeče k cilju pristnega svetovnega miru.

(Vse Slovence bi enako zanimal podobni seznam člankov poklicno za politično delo uslužbenih Slovencev pri N.C.F.E. Zakaj n. pr. ti izbrani politični izvedenci čakajo z nujno potrebnim angleškim odgovorom na grobe zgodovinske potvorbe in klevete v Adamičevi posmrtni knjigi "The Eagle And The Roots"? Doslej smo zasledili edino obrambo resnice proti Adamičevim lažem o Sloveniji v ameriški oceni knjige izpod peresa hrvaškega publicista g. Radice? Kaj delate gg. Avsenek, dr. Kuhar, dr. Kalan, dr. Puš, dr. Krek in'ga. Krek? — Op. ur.)

SLOVENSKI RADIO V CHICAGU

Prav iz osrčja velike Amerike, Vas vsako soboto ob pol štirih pop. pozdravi s postaje W H F C

slovenska beseda in pesem

Svoje želje in naročila pošljite na naslov:

DR. LUDVIK LESKOVAR
820 No. Wabash Ave.

Tel.: DElaware 7-8515
CHICAGO 11, ILLINOIS

Pozdrav in voščila vsem našim dragim
odjemalcem!

Trykryl's Department Store

Vam nudi vedno najboljše blago po solidnih cenah. —
Vedno velika izbira in odlična postrežba
Pridite in poskusite tudi Vi. Postali boste naš stalni
odjemalec.

Trykryl's Department Store

2112-2114 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL.

Značaj sovjetskega imperializma

(V slovenščino prirejeni članek prof. Cirila Žebota v The New York Times-u, nedelja 17. avgusta 1952).

Uvodnik "Vera Osvajanja" v Times-u z dne 18. julija in komentar k temu uvodniku z dne 2. avgusta sta odprla zelo potrebno razpravljanje, ki naj privede k razčiščenju prave narave sovjetskega napadalca. Z vidika bližajoče se predvolilne dobe je razčiščenje tega osnovnega vzroka sedanje svetovne krize bistveno; tako razčiščenje je predpogoj za izoblikovanje bolj zadrževalne in bolj obetajoče politike svetovnega miru pod vodstvom prihodnjega predsednika Združenih držav.

Osnovno dejstvo v zvezi s sovjetskim napadalcem je v tem, da ta predstavlja očitno združitev starodavnega ruskega imperializma z revolucionarnimi silami svetovnega komunizma. To osnovno dejstvo je na dlani.

Kar ni tako jasno, je točen pomen te dvojne narave sovjetskega napadalca. Naše razlike in negotovosti glede sovjetsko-komunističnega vprašanja izvirajo odtod.

Omenjena povezanost ruskega imperializma z mednarodnim komunizmom je bila stvarno v akciji vse odkar je Stalin zmagal nad Trotskim, to je skoraj trideset let. Do danes se je med komunisti samo Tito resno postavil po robu tej sovjetski kombinaciji. Toda dvojno dejstvo, da je Titov odpad od Kremlina povzročil njegovo naraščajočo odvisnost od Zapada, dočim mu razne njegove lastne stranke ni sledil nobeden odgovoren komunist v svetu, je utrdilo, namesto oslabilo, sovjetsko-komunistično povezanost — izvzemši, seveda, izgubo ozemlja Jugoslavije za Sovjete.

Ta rezultat tridesetih let sovjetsko - komunistične stvarnosti ne more pomeniti drugega kot to, da je mednarodno komunistično gibanje popolnoma prepričano o resničnosti in veljavnosti naslednjih treh predpostavk:

V kombinaciji svetovnega komunističnega gibanja s sovjetsko-ruskim imperializmom je svetovni komunizem, ki je končni cilj; kombinacija svetovnega komunističnega gibanja s sovjetsko-ruskim imperializmom predstavlja uresničenje prvotnega, in splošno priznanega, Stalinovega načela, v smislu katerega more mednarodni komunizem uspeti edino-le, ako Sovjetska Rusija postane najmočnejša napadalna sila na svetu; v svrhu, da se doseže ta bistveni pogoj za dokončni komunistični uspeh, je mednarodno komunistično gibanje moralo napraviti dve važni koncesiji Rusiji: Prvič, gotove prednosti — ne bistvene svoboščine, seveda — so morale biti priznane ruski sestavini sovjetske moči; ni drugič, komunistične sile povsod v svetu so se morale strogo podvreči vodstvu Kremlina.

Ta obrazložitev sovjetsko - komunistične kombinacije odgovarja dejanskemu stanju stvari. Sovjetska napadalnost, v svojih različnih oblikah in enačicah, je svetovna, ker teži h komunistiziranju sveta. Ako bi bila ruska po svojem namenu, bi nujno bila ozemeljsko omejena kot so bili vsi nacionalistični imperializmi v zgodovini.

Toda, ali ni notranja družbena in gospodarska stvarnost Sovjet-

skve Zveze v nasprotju s to osnovno razlago komunističnega bistva sovjetskega napadalca? Ni. Kot njegove ruske značilnosti, tako tudi k napadalni moči usmerjena stvarnost sovjetskega družbenega in gospodarskega sestava ne zanika svetovno-komunistične narave sovjetskega napadalca.

V smislu splošno sprejete komunistične razlage marksizma-leninizma je dokončna komunistična družba, tudi v pogledu na samo Rusijo, še zelo daleč v neznani bodočnosti. Razlog za ta odlog je razkril Stalin na (predzadnjem) kongresu sovjetske komunistične stranke leta 1939, ko je jasno povdaruil, da ni mogoče ostvariti komunistične družbe dokler "kapitalistična obkrožitev ni likvidirana". Da "kapitalistična obkroži-

tev" pomeni obstoj ne-komunističnih vladavin kjerkoli v svetu, to je bilo izrečno ponovljeno v "Bolševiku", uradnem ideološkem organu sovjetske komunistične stranke, z dne 16. avgusta 1951. Na vprašanje, ki da ga je poslal eden izmed čitateljev, ali ima še pomen govoriti o "kapitalistični obkrožitvi" v času, ko Sovjetska zveza, skupno s Kitajsko in s satelitskimi deželami, obvladuje tretino sveta, je "Bolševik" tako-le odgovoril: "Kapitalistična obkrožitev je politični pojem. Tovariš Stalin je razložil, da kapitalistična obkrožitev ne more biti zemljepisni pojem".

Mi seveda vemo, kako popolnoma nestvaren je končni komunistični cilj brezrazredne in brezdržavne družbe. Toda, ker je ta cilj tako neskončno odločljiv in ker je osvojitve sveta bila postavljena kot predpogoj uresničenja tega ci-

lja, mi ne moremo z varnostjo nasloniti našo politiko v pogledu na sovjetskega napadalca na pričakovanje, da bodo Sovjeti prej ali slej spoznali utvarno naravo njihovega končnega cilja in bodo potem pripravljene pogoditi se z ne-komunističnim svetom za pristni in varni mir. Ker je končni komunistični cilj časovno tako neskončno oddaljen, zato more ta cilj neskončno ostati osnovna gibalna sila sovjetskega vodstva, enako kot to je za mednarodno komunistično gibanje.

To je ozadje sovjetsko-komunističnega dejanja in nehanja, v luči katerega mora svobodni svet izoblikovati bolj učinkovito globalno politiko in strategijo za pristni in zavarovani svetovni mir.

ŠIRITE "SLOVENSKO DRŽAVO"

Prvovrstna Kvaliteta! Najnižje Cene! Najhitrejša Dostava!

POŠLJITE ŠE DANES PREHRANA PAKET VAŠIM DRAGIM!

VSI PREHRANA PAKETI SO PROSTI CARINE!

Zahtevajte čimprej naš cenik živil in tekstilij s jasnim in jedrnatim pojasnilom carinskega zakona!

PO ŽELEZNICI (franko najbližja postaja):

100 lbs. najfinejše BELE MOKE	\$12.00
140 lbs. najfinejše BELE MOKE	\$16.00
100 lbs. krušne MOKE	\$11.00
37 lbs. svinjske masti (konzerva)	\$12.75
40 lbs. petrolej v ploščeni škatli	\$10.00

PO POŠTI:

37 lbs. svinjske masti (konzerva)	\$13.50
40 lbs. najfinejše bele moke	\$ 6.00
40 lbs. petrolej v ploščeni škatli	\$11.00
20 lbs. sladkorja (kristal)	\$ 4.90
20 lbs. olivnega olja (v konzervah)	\$13.50

VAŽNO: Za vsaki paket mora prejemnik plačati v Jugoslaviji 200 din. takse. Ako želite da prijemnik ne plača to takso priložite naročilu \$0.75 za vsaki paket ali vrečo.

PO ŽELEZNICI

PAKET ŠT. 3

20 lbs. bele moke
15 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
6 lbs. kave "Minas"
4 lbs. mila
5 lbs. testenin

60 lbs. — \$15.50

PAKET ŠT. 6

50 lbs. bele moke
10 lbs. masti
20 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. mila

100 lbs. — \$23.50

PO POŠTI

PAKET ŠT. 9

10 lbs. sladkorja
5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. riža

20 lbs. — \$8.35

PAKET ŠT. 11

5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. sladkorja
5 lbs. riža
5 lbs. masti

20 lbs. — \$9.50

PAKET ŠT. 13

20 lbs. sladkorja
5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. riža

30 lbs. — \$10.35

PAKET ŠT. 16

20 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. testenin

40 lbs. — \$12.50

PAKET ŠT. 17

22 lbs. sladkorja
11 lbs. riža
7 lbs. kave "Minas"

40 lbs. — \$13.75

PAKET ŠT. 18

20 lbs. sladkorja
10 lbs. masti
5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. riža

40 lbs. — \$14.75

PAKET ŠT. 20

10 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
10 lbs. masti
6 lbs. kave "Minas"
4 lbs. mila

40 lbs. — \$16.00

PAKET ŠT. 21

10 lbs. sladkorja
5 lbs. kave "Minas"
5 lbs. masti
5 lbs. riža
5 lbs. slanina
5 lbs. testenin
5 lbs. mila

40 lbs. — \$17.00

PAKET ŠT. 22

15 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
7 lbs. kave "Minas"
5 lbs. masti
2 lbs. mila
½ lb. popra
2 kom. toal. mila

40 lbs. — \$17.00

3 pare Nylon nogavic 51 gauge 1a kv.....\$4.00 (poština vračunana).

Za vse druge tekstilije, zdravila ali tehnične predmete se obrnite na naš naslov.

PREHRANA — Gift Parcel Service

36 W. RANDOLPH STREET

Tele. STate 2-3241

CHICAGO 1, ILL.

NAŠE BOŽIČNO DARILO:

od 15. oktobra do 1. decembra bomo priložili vsakemu paketu, ki presega vrednost \$15.00 1 PAR AMERIŠKIH "NYLON" NOGAVIC 51 gauge - 15, 1a. kv. Tudi paketu manjše vrednosti, bomo priložili različna darila. (Vsakemu, ki naroči vrečo moke ali konz. masti in paket manjše vrednosti, bomo priložili temu paketu 1 par Nylon nogavic, ravno tako ako naročite dva ali več manjših paketov).

Iz zaslužnjene Slovenije

500 let mesta Celja. — V Celju so proslavili 500 letni jubilej mesta. Grof Friderik II. je dne 11. aprila 1451 takratnemu trgu Celju, dal mestne pravice. Mnogo proslav in razstav je v septembru doseglo višek. Najlepše pri vsem pa je to, da Celje živi in se razvija le v načrtih. Na razstavi je bilo jutrišnje Celje: industrijsko, stanovanjsko, turistično itd. Celje mesto z zelenjem od Savinje do Ložnice, čez Golovec in okoli njega. To naj bi bilo Celje šele v prihodnosti. Če pa pogledamo Celje v sedanosti, pa ugotovljamo, da še nikdar ni bilo tako zanemarljivo. Sledove bombardiranja so očistili le z ulic, podrtije pa so ostale, kot so bile leta 1945. Vode premalo, elektrike premalo. Pol ure iz mesta ob desnem bregu Savinje ni niti elektrike niti vodovoda. Samo razstavnici načrti pa mesta Celja ne bodo dvignili. V teku 500 let, kar je Celje mesto in od svoje davne preteklosti od Ilirrov in Rimljanov dalje, pa do danes je Celje mnogo doživelo in preživelo. Preživelo bo tudi današnje mogotce in jim zaklicalo: "Danes Leskošek, Stante, Šlander et comp. in nikdar več!"

Novi most v Radgoni. — 6. septembra so svečano otvorili novi zasilni most preko Mure pri Radgoni. Jugoslavijo je pri otvoritvi zastopal namestnik predsednika sveta za industrijo Ljupčo Aršov. Ljudstvo je zastoj čakalo, da bi slišalo slovensko besedo. Govorili so le nemško, angleško in srbsko. In republika Slovenija, kje je? Kje so slovenski ministri in njih ugled in moč? Zopet se gremo po Pašičevo. Nema drugog, osim Velike Srbadije!—

Kako gospodarijo. — Nad sedem let je minulo, kar je končala vojna. Vsaka nesreča prinese razdejanje. Tudi vojna je prinesla mnogo gospodarske škode. Toda vsaka gospodarska škoda se polagoma pozdravi. V Jugoslaviji se veda ne. Sedem let po vojni, pa smo na slabšem kot kdajkoli popreje. Res je, da so prišle nenadne in izredne suše, povodnji in sneg. Toda ali so te prirodne nezgode nekaj novega? so mar stalne? In vendar se iz revščine ne premaknemo. Tudi prvih pet let po vojni, ko ni bilo suše, ni bilo nič boljše, dasi je UNRA obilo zalagala Jugoslavijo.

Vzroki. — Kje tiči vzrok? V slabih in nesposobnih gospodarjih. UNRA blago se je kvarilo, kmečke obvezne oddaje živeža so se kvarile po skladiščih. Skladiščniki so bili nesposobni uslužbeni in uradniki in nič njihovega se ni kvarilo. Ljudstvo je stradalo, po skladiščih pa je živež propadal. Kmečke zadruge so bile prisilne. Kmet ni bil več delavoljan. Ker ni delal zase, je postal uslužbenec in delal 8 do 10 ur na dan. Kaj če gre vse po zlu in propada, saj ni propadalo njegovo! Upa polne petletke so ostale le na papirju in predmet razpravljanj na množičnih sestankih. Tudi za petletko je treba delati.

Albert Schoener

FRIZERSKI SALON

(Barber shop)

1123 Wilcox Street

Joliet, Ill.

Politika in "politika"

Do politike imajo ljudje različno stališče. Enim pomeni življenjski prostor, drugim je knjiga s sedmimi pečati, eni jo smatrajo za bistveni del sodobnega družbenega življenja, drugi za najbolj senčno stran človekovega udejstvovanja in zopet drugi za nujno zlo.

Po vrednostni oceni politike moremo razdeliti ljudi v dve veliki skupini. Eno predstavlja Goethejeva oznaka, da je "politična pesem umazana pesem", drugo pa Plato, ki je zahteval, da morajo biti voditelji držav filozofi.

Ljudi, ki so mnenja, da politike nikaj prida, bi mogli zopet razdeliti v dve podskupini. Prva se zato vsaki politični dejavnosti odteguje, ne mara o politiki ničesar slišati, ne zasleduje političnega življenja, se ne udeležuje volitev, itd. S tem pa še prav omogočuje, da se v političnem življenju uveljavljajo ljudje, ki so sicer s prvimi istega mnenja, da je politika zlo, — toda se zaradi tega političnemu življenju ne odtegujejo, marveč — kot druga podskupina — politiko in njen vpliv ter možnosti pridno izkoriščajo bodisi v svojo lastno osebno ali ozko klikarsko korist.

Tudi zastopnike mnenja, da je politika resna zadeva, moremo razdeliti še v dve nadaljni skupini. Prvi stavljajo politiki svoje najboljše moči nesebično na razpolago, ne da bi se pri tem zanimali, kdo žanje uspehe njihovega dela, drugi pa jemljejo politično delovanje bolj ali manj kot poklic, kateremu sicer posvečajo svoje moči, toda pričakujejo tudi, da jih bo ta "poklic" morda še nekoliko boljše preživljal kot ostali.

Za urejeno življenje v družbi je važno, da je najmočnejše zastopana skupina ljudi, ki stavlja politiki svoje najboljše moči nesebično na razpolago. Skupina "poklicnih" politikov sicer sama po sebi ni slaba, toda je stalno izpostavljena nevarnosti, da se hoče ohraniti pri "poklicu" tudi z nedovoljenimi sredstvi, kadar izgubi naklonjenost in zaupanje volilcev. Ostali dve podskupini sta za družbeni obstoj in napredek nevarni in moreta privesti narod do propada, če njuni predstavniki v javnem življenju za dalj časa prevladajo.

Pojem politika

Če se vprašamo, kaj prav za politika pomeni, nam izvor besede (grški) pove, da gre za zadeve, ki zadevajo državo (grška beseda polis pomeni istočasno mesto in državo, ker so Grki živeli v mestnih državah — vsako mesto je bilo posebna država), celotno občestvo v nasprotju z zadevami, ki se nanašajo samo na poedince.

Politika pomeni torej zadeve celote, zadeve občestva. Ker pa pomeni istočasno tudi delovanje, jo moremo označiti tudi kot skrb, prizadevanje za občo blaginjo občestva. Da more biti uspešna, potrebuje poznanje cilja — kaj je obča blaginja določenega občestva (države, občine, družine), poznanje trenutnega stanja in potreb občestva ter poznanje sredstev, poti, kako dejansko stanje tako voditi, da se bo kar najbolj približalo posstavljenemu cilju.

Narodna politika — strankarska politika

Vsak dozorel narod ima okvirni narodni program, ki postane duhovna last celotnega naroda ter predstavlja skupno točko, na kateri grade vsi politični delavci in vse politične stranke. V ta narodni program spada n. pr. zahteva po lastni politični samostojnosti, po učinkoviti zaščiti morebitnih delov naroda v tujih državah (narodne manjšine, izseljenci), po izgraditvi najvišjih znanstvenih in umetnostnih ustanov, po izgraditvi uravnovešenega gospodarstva, po primernem uravnovešenju poklicnih, verskih in drugih slojev v družbi, itd. Stremljenje je za uresničitev tega narodnega programa predstavlja skupno točko vseh političnih strank ter polje, na katerem kljub vsem razlikam sodeluje. O točkah narodnega programa, narodne politike, v urejeni državi in pri zrelem narodu ni debat. Sodobnost nam je sicer prinesla eno izjemo, namreč komunistično stranko, toda politično organiziran komunizem je stranka samo po imenu in morda še po zakonu, toda ne po vsebini.

Strankarska politika po pomeni določeno podrobnejšo predstavo o podrobnostih te obče blaginje in najboljši in najkrajši poti za njeno ostvaritev. Tu se zaradi človekove svobode, različnih mišljenj, različnih zunanjih vplivov in različnih notranjih nagnenj cilji in pota strank mnogokrat precej ločijo.

Ker pa more stranka pokazati, kako vpliva njen podrobnejši program na občo blaginjo celote, če ji je vsaj za določeno dobo zaupano vodstvo države, je naravni cilj vsake stranke, da si to državno oblast pridobi in pridobljeno ohrani. To je povsem naravno in dobro. Toda v dobi, ko je pravica na splošno opešala tako glede zasebnega in morda še bolj glede javnega življenja, se pogostejše in pogostejše dogajajo primeri, da se stranke in njih voditelji poslužujejo vseh vrst nepoštenosti in celo umorov za dosego svojega cilja — oblasti, ki jo seveda tudi ne porablja v korist celote, marveč ožje skupine okrog strankinega vodstva.

Nič čudnega ni, da je ne samo strankarska politika, marveč politika sploh dobila zaradi tako pogostih in tako kričočih zlorab slabo ime in slab prizvok. Toda rešitev iz tega stanja ni stati prekritih rok in tožiti nad pokvarjenostjo sveta, marveč izrabiti vsako dano priliko, da se zlorabe preprečijo — in še važnejše, z lastnim nesebičnim delom za skupnost, četudi tako majhno kot je družina, občina, okraj, pa tudi narod, dokazati, da so še poštene ljudje na svetu, katerim je mogoče varno zaupati.

Slovenska narodna zveza in politika

Namen Slovenske narodne zveze je delo za uresničitev slovenskega narodnega programa, za združitev Slovencev v samostojni državi ter za izgraditev močnega kulturnega življenja na vseh področjih duhovne in snovne kulture.

Ker zadeva ta cilj celotni slovenski narod, je SNZ politična organizacija v prvotnem pomenu besede. Toda njeno področje zadeva zgolj bistvene točke narodnega programa, ki bi morale biti

že skupna duhovna last vseh Slovencev. Zato je njeno področje zgolj področje slovenske narodne politike, kjer je prostora za vsakega poštenega Slovence, brez oziroma na to, kakršni stranki (ali pa nobeni) pripada. Izjema so seveda komunisti, ki zanikajo narodnost in nravnost, Zanje pri SNZ ni prostora.

Slovenski program

V kratkem bi mogli izraziti bistvo slovenskega narodnega programa z zahtevo po samostojnem političnem življenju ter po izgraditvi samobitne slovenske kulture, ki bo svobodni državi jamčila obstoj in razcvet.

Bolj določeno za Slovence v zamejstvu bi ga mogli izraziti danes takole:

1. Ustanovitev Ljudske republike Slovenije 1. 1945 priznavamo kot korak k izpolnitvi tisočletne sanje slovenskega naroda po poli-

tični svobodi. Naše prizadevanje gre za tem, da ti pravno dejstvo postane življenje — vključno z določbo v ustavi o pravici do odcepitve.

2. Ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja pozdravljamo kot prvi velik korak do priključitve slovenskega Primorja slovenski državi.

3. Kljub temu, da je pomaknitev zapadne slovenske meje dalje na zapad prinesla kulturno suženjstvo delu slovenskega naroda, gledamo na to dejstvo kot na delno popraviljenje krivic mirovnih pogodb po prvi svetovni vojni.

4. Komunistični režim v Sloveniji predstavlja vsiljeno diktaturo, zato moramo narodu pomagati z vsemi možnimi sredstvi, da se te diktature otrese.

5. Komunistična diktatura zati- ra doma svobodo znanosti in u- metnosti. Slovenski izobraženci v

begunstvu naj zato še s povečano skrbnostjo zasledujejo podobno duhovno življenje svobodnega sveta, da bodo omogočili slovenski kulturi po politični osvoboditvi najti v kar najkrajšem času zopet organsko povezanost z duhovnim življenjem Zapada, čigar sestavni del smo sami. Pri tem morajo budno paziti, da bodo kulturne dobrine slovenskemu geniju primerno predelali, na pa jih enostavno skušali presaditi na slovenska tla.

6. Slovenci v zamejstvu moramo pazljivo opazovati tehnične in gospodarske pridobitve svobodnega sveta ter snovati načrte, kako izboljšati donosnost slovenskega gospodarstva.

7. Prisiljeno bivanje v svetu zapadne demokracije moramo izkoristiti kot praktično šolo, da spoznamo delovanje demokratičnih ustanov, njih dobre strani, pa tudi nevarnosti.

8. Izkoristiti moramo vsako priliko, da seznanimo veliki svet s svojim obstojem in z našimi narodnimi zahtevami, zlasti z zahtevo po politični samostojnosti, do dokončne zadovoljive izpolnitve tega cilja pa tudi s krivicami, ki se gode Slovincem na Madžarskem, v Avstriji, na Svobodnem tržaškem ozemlju in v Italiji.

Celjan

Za Katoliški dom v Gorici

Goriški Slovenci so imeli letos meseca majnika lepo uspeli evharistični kongres, ki se je vršil v Standrežu. Nad osem tisoč Slovencev je bilo navzočih, ki so izpričali versko, pa tudi narodno zavest.

V okviru tega kongresa sta se vršila tudi dekliški in fantovski dan. Samo deklet je bilo nad 800 in fantov nad 400. Imeli so tudi večere za izobražence, kateri so se tudi v lepem številu odzvali.

Ob tej priliki se je videlo, kako nujno potreben je v Gorici KATOLIŠKI DOM. Italijani v svoji nacionalni nestrpnosti ne marajo dati slovenskim organizacijam prostorov. Ob priliki mladinskih zborovanj je Slovincem priskočil na pomoč goriški nadškof, ki je dal na razpolago telovadnico Malega semenišča. Slovenci v Gorici živo čutijo potrebo po lastnem domu, ki bo kos vsem potrebam. In te potrebe rastejo, saj so oživele številne katoliške organizacije, ki veliko obetajo. Jasno je, da organizacije ne morejo uspešno delovati, če nimajo stalnega primerne sedeža. In tak stalen sedež za vse katoliške organizacije: verske in prosvetne naj bi nudil goriškim Slovincem KATOLIŠKI DOM.

Goriški Slovenci se zato obračajo z zaupanjem na svoje brate in sestre v Združenih državah in prosijo pomoči, da bodo lahko zgradili tako nujno potreban Katoliški Dom.

Naša narodna dolžnost je, da se prošnji odzovemo. Podprimo naše brate in sestre po krvi, veri in prepričanju! Prispevajmo radi in čimprej! Pokažimo, da smo zavdni Slovenci s tem, da dejansko podpremo plemenita prizadevanja goriških Slovencev! Omogočimo s svojimi prispevki zgraditi KATOLIŠKI DOM V GORICI!

Prispevke v Chicagu bo rade volje sprejemala tudi uprava našega lista!

Najvarnejša pot! — Najugodnejše cene!

COSULICH

Pošiljamo samo pakete, ki so carine prosti

Nekaj Standard paketov, ki so popolnoma prosti carine:

PAKET ŠT. 28\$8.90 PAKET ŠT. 96\$13.50

5 lbs. kave
5 lbs. riža
5 lbs. masti
5 lbs. sladkorja

PAKET ŠT. 15\$12.90

20 lbs. bele moke
5 lbs. sladkorja
5 lbs. masti
5 lbs. kave
5 lbs. mila

PAKET ŠT. 94\$15.50

30 lbs. testenin
20 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
10 lbs. mila

PAKET ŠT. 92\$14.50

10 lbs. sladkorja
10 lbs. testenin
10 lbs. riža
6 lbs. kave
2 kg kakava
1 lb. čokolade
1 lb. čaja

PAKET ŠT. 95\$34.00

33 lbs. masti
33 lbs. testenin
22 lbs. sladkorja
11 lbs. riža
2 lbs. pralnega mila
1 lb. mila "Palmolive"
1 lb. čaja
¼ lb. popra v zrnju
4 zav. "Noodle soup"

10 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
10 lbs. testenin
5 lbs. kave
5 lbs. bakalarja

PAKET ŠT. 97\$9.25

6 lbs. kave
5 lbs. sladkorja
4 lbs. riža
2 lbs. masti
2 lbs. testenin
1 lb. kakava

PAKET ŠT. 91\$13.75

22 lbs. sladkorja
11 lbs. riža
6 lbs. kave
1 lb. čaja
½ lb. popra v zrnju

PAKET ŠT. 80\$9.20

6 lbs. kave
1 lb. čaja
1 lb. čokolade
1 lb. kakava
1 lb. mila "Palmolive"
0.100 gr. popra v zrnju

PAKET ŠT. 85\$6.50

6 lbs. kave
4 lbs. riža
100 lbs. Najboljše moke.....\$11.75
37 lbs. Svinjske masti.....\$13.50
RIMIFON: 500 tablet\$13.50
1000 tablet\$23.00

STREPTOMYCIN po gramu.....\$.70

Za vsak paket ali vrečo ireba plačati 200 din poštne, ki pa jo lahko plačamo mi proti odškodnini \$0.67.

Vse blago odpošiljamo neposredno iz našega skladišča v Trstu in pride v roke prejemnika v roku 15 do 20 dni. Vse cene so mišljene franko prejemnik, s plačano prevoznino in zavarovanjem do zadnje pošte oziroma postaje. Jamčimo kot doslej za vsako delno ali popolno izgubo. Pakiranje in blago sta prvovrstna.

Za vse Vaše potrebe in obvestila glede pošiljanja vseh ostalih stvari, kot platna, tkanin, čevljev, vseh gospodinjskih in osebnih potrebščin, šivalnih strojev, zdravil po receptu in paketov s hrano, sestavljenih po Vaši želji, se obrnite na

BRANCO COSULICH

1461 Metcalfe St., Montreal Que., Canada Phone: LAncester
1461 METCALFE ST., MONTREAL, QUE., CANADA

Phone: LAncester 6405

Na vsa pisma odgovarjamo takoj! — Zahtevajte naše popolne cenike!

ENAKA CENA V USA ALI KANADSKIH DOLARJIH!

Več Prešernovega duha v slovenske vrste

Ko je pred dobrimi sto leti hotel "ilirizem" ugonobiti starodavno slovensko govornico, se je temu poizkusu odločno uprl slovenski pesnik dr. France Prešeren. Naš duševni velikan je tedaj prvi jasno spregledal, kam bi bil privedel ilirizem celokupni slovenski narod, če bi bila takratna generacija sprejela koncepcijo ilirizma. To bi bil samomor celega naroda v pravem pomenu besede, prostovoljna smrt prastarega, nekoč tako razširjenega jezika. Toda naš nesmrtni Prešeren in ogromna večina njegovih sodobnikov v vseh slovenskih deželah je previsoko cenila vse tiste neminljive vrednote, za katere so umirali Slovenci v turških bojih in kmečkih vstajah, da bi jih sedaj tako nenandoma in tako poceni prodala za neko dvomljivo in Slovincem tujo idejo.

Kakor v današnjih dneh, tudi takrat ni manjkalo omahljivcev, kateri so napadali slovenskemu jeziku zvesti tabor ter mu prerokovali kratko življenje. Mislili so, da bodo omajali zvestobo tega tabora do slovenskega jezika z argumenti kot n. pr. "da je Slovencev premalo, da bi ohranili svojo narodno in jezikovno samobitnost", da je slovenski jezik v nasprotju s svojimi sosedi preveč in premalo razvit, da bi bil sposoben za samostojno književnost itd., ter naivno pričakovali, da jim bodo ljudje množično sledili na varljivo in pogubno pot. Toda ušeli so se. Prešeren in z njim večina Slovencev, je tako vroče ljubila svojo slovensko domovino in svoj materni jezik, da ni nikdar podvomila v njegovo lepšo in srečnejšo bodočnost. S "Krstom pri Savici" in "Soneti" je uvrstil naš nesmrtni mojster svoj zasmejavani jezik v zbor drugih velikih zapadnih jezikov Evrope. Jezikovna uglašenost in dovršenost Prešernovih umotvorov je bila eden izmed najsijajnejših argumentov, s katerimi je Prešeren ovrgel trditve "ilircev".

Taki prepričljivi protidokazi pa ne morejo vznikniti iz zakulisja strankarskih in osebnih interesov, temveč samo iz globin poštenega slovenskega srca, katero nikdar ni dvomilo in nikdar ne preneha verovati da se pot slovenskega naroda v bodočnost po besedah rajnega dr. A. Korošca šele pričinja, ne v zaton, temveč zarji svobode in neodvisnosti nasproti. S svojo odločnostjo in vztrajnostjo v borbi za pravice slovenskega naroda je postal Prešeren svetel vzor vsem, ki se bore za slovensko neodvisnost še posebno pa mladini, katera je doživela toliko razočaranj. Prešernov nesmrtni duh je bil in ostane vse čase neusahljiv vrelc slovenske življenjske volje in narodne samozavesti. Ob tem viru so se ustavljali vsi veliki slovenski možje, kadar so se v tihih urah pripravljali na obrambo proti sovražnim izpadom, ter je bil enako drag Korošcu kot J. Ev. Kreku, Misiji kot Jegliču, Brejcu kot Maistru, Srebrniču kot bratom Ušeničnikom, Ehrlichu kot Natlačenu. Tudi danes se napaja ob tem viru izbrana četa mladih slovenskih idealistov, vseh slojev. Čudovita vera prevéva mlada srca teh borcev za slovensko neodvisnost. Bili so izdani in prevarani od zaveznikov in lastnih voditeljev, bili so bi-

čani in mučeni od vseh mogočih okupatorjev, zasramujejo jih še sedaj "predstavniki" nekaterih strank in odborov. Ali slovenska mladina Prešernovega duha in Koroščeve vere si kljub temu ne da odvzeti svojih velikih in svetlih idealov, vključno vsem težočam, katere se ji stavijo na pot. Prepojena s Prešernovim slovenstvom in prekaljena v ognju številnih razočaranj se je odločila za edino pravilno pot h končni svobodi in neodvisnosti ter odklanja prav tako odločno kot nekoč njen veliki mojster vsak "ilirizem", Prešernova mladina je ubrala v najtežjih časih in okoliščinah tisto edino sigurno pot, katero je že pred dobrimi sto leti tako jasno začrtal njen veliki pesnik Prešeren ter Peter Kozler z zahtevo po Zedinjeni Sloveniji, in mi vemo, da nas edino ta pot vodi na sam vrh, v zbor svobodnih in neodvisnih evropskih narodov, prav tako, kot je Prešernova vera privedla slovenščino v krog omikanih narodov sveta. Borut Planinšek

Sklepi širšega sestanka SNZ in AO v Chicagu

12. in 13. julija je obiskal predsednik Akcijskega odbora sliko o nastanku gibanja za slovensko državo. Sledil je razgovor o nadaljnjem delu za našo stvar.

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA IN AKCIJSKI ODBOR

SNZ je federacija pokrajinskih (državnih) zvez in predstavlja svobodne Slovence v svetu, združene v borbi za svobodno slovensko državo. Organizirana je v vsaki državi posebej (USA, Španija, Kanada, Argentina, STO itd.) in ima lahko v vsaki državi drugačno ime, priporoča se pa slično, če ne isto ime. Pravila naj se prilagode v vsaki državi tamkajšnjim zakonom in predpisom. Vse pokrajinske (državne) organizacije SNZ tvorijo FEDERACIJO.

AKCIJSKI ODBOR je vrhovni narodno politični in zunanje politični organ slovenskega državnega gibanja in določa glavne smerice tega gibanja. Svojo demokratično podlago in moralno oporo dobi od SNZ oziroma njenih pokrajinskih (državnih) odborov. Vsak pokrajinski (državni) odbor SNZ bo izvolil enega člana v Akcijski odbor. Tajnik Akcijskega odbora mora bivati v isti državi kot predsednik in to v istem kraju ali čim bližje predsednika AO.

V vsaki državi je treba organizirati SNZ. Ta naj ima svoje odbore v vsakem kraju, kjer žive vsaj trije podpisniki Slov. Izjave. Vsi člani naj širijo slovensko državno idejo, pridobivajo nove člane, nove podpisnike Slovenske Izjave in nove naročnike "Slovenske Države". Podpisane Slovenske Izjave so dokumenti pripadnosti k slovenskemu državnemu gibanju. Treba je pohiteti z organiziranjem SNZ v vseh krajih. Ko bo SNZ organizirana v vseh krajih, bo vsaka država izvolila svojega odbornika v Akcijski odbor.

PODRUŽNICA SNZ v Jolietu, Ill.

čestita "Slovenski Državi" k dveletnici njenega obstoja. "Slovenska Država" ta odlični list v borbi za uresničitev našega največjega narodnega cilja — suverena slovenska država — naj tudi v bodoče družijo vse zavedne Slovence širrom sveta!

POZOR! ZNIŽANE CENE ZA BOŽIČNE PRAZNIKE!

Suša je znova uničila velik del žetve v stari domovini. Vaši potrebujejo HITRE IN OBILNE POMOČI. Ne čakajte! Pohitite, da Vaše darove izročimo pravočasno!

DVAKRAT DNEVNO pošiljamo po zračni pošti (Air Mail) Vaša naročila, v T R S T,

kjer je naše veliko skladišče prvovrstnega, svežega AMERIŠKEGA in KANADSKEGA blaga.

Pošiljajte darove Vašim dragim v domovini preko naše NAJVEČJE in NAJSIGURNEJŠE AGENCIJE. Pri nas dobite NAJNIŽE CENE in NAJBOLJŠE BLAGO.

- Paketi se izročajo prejemnikom v Stari Domovini v teku 10 — 25 DNI.
- Jamčimo vsako pošiljko za delno ali celotno izgubo!

Ko pošiljate darove se zavedajte: Mi jamčimo denarno vsako pošiljko! Mi vnaprej plačamo prevoznino, takso in carino na vsaki naš paket, vse do zadnje pošte, luke ali železniške postaje.

Najfin. bela kanadska '000' moka
100 lbs. do zadnje postaje ..\$11.75

Fina koruzna moka
100 lbs. do zadnje postaje ..\$11.25

50 lbs. najfinejše BELE MOKE.....\$6.75 | 50 lbs. KORUZNE MOKE\$6.50

Paket števil. 1.....\$34.00

20 lbs. Riža — Rice
20 lbs. Sladkorja — Sugar
10 lbs. Masti — Lard
6 lbs. Kave — Coffee
15 lbs. Spagetrov — Spaghetti
10 lbs. mila (Laundry)
10 lbs. fižola — Beans
10 lbs. bele moka — Flour

Paket števil. 2.....\$15.00

10 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. bele moka — Flour
10 lbs. Ječmena — Barley

Paket števil. 3.....\$33.95

30 lbs. Riža — Rice
20 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Masti — Lard
10 lbs. bele moka — Flour
10 lbs. Ječmena — Barley
5 lbs. mila — Laundry

Paket števil. 4.....\$16.75

10 lbs. Masti — Lard
10 lbs. Sladkorja — Sugar
5 lbs. Spagetrov — Spaghetti
5 lbs. Kave — Coffee
5 lbs. Ječmena — Barley
5 lbs. mila (Laundry)

Paket števil. 5.....\$24.25

5 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Sladkorja — Sugar
5 lbs. Spagetrov — Spaghetti
5 lbs. Riža — Rice
10 lbs. Masti — Lard
10 lbs. mila (Laundry)
10 lbs. bele moka — Flour

Odpremljamo vsakovrstne pakete po naročilu. Odpremljamo Vaše lastne pakete. Pišite!

Paket števil. 6.....\$15.50

10 lbs. Riža — Rice
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Sladkorja — Sugar
10 lbs. Spagetrov — Spaghetti

Paket števil. 7.....\$27.75

20 lbs. Riža — Rice
10 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Spagetrov — Spaghetti
5 lbs. Masti — Lard
5 lbs. Griza — Farina
5 lbs. Ječmena — Barley
1 lb. Čokolade — Chocolate
2 lbs. Cocoa
¼ lb. Popra
½ lb. Čaja — Tea

Paket števil. 22.....\$17.50

25 lbs. bele moka — Flour
10 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Riža — Rice

Paket števil. 9.....\$9.25

2 lbs. Kave — Coffee
2 lbs. Sladkorja — Sugar
2 lbs. Riža — Rice
1 lb. Olja — Oil
2 lbs. Griza — Farina
400 gr. Marmelade

Paket števil. 11.....\$12.25

5 lbs. Kave — Coffee
5 lbs. Masti — Lard
5 lbs. Sladkorja — Sugar
5 lbs. Ječmena — Barley
5 lbs. Griza — Farina

Paket števil. 24.....\$14.00

25 lbs. Sladkorja — Sugar
25 lbs. bele moka — Flour
10 lbs. Riža — Rice

Naši "SPECIALNI" Paketi

V močnih dvojnih vrečah ali lesenih zabojih. Najboljše pakovanje. Cene vračunane do zadnje postaje prejemnika.

20 lbs. Riža — Rice\$ 8.35
40 lbs. Riža — Rice\$13.75
20 lbs. Spagetrov\$ 8.25
40 lbs. Spagetrov\$13.50
100 lbs. Spagetrov\$25.00
20 lbs. Sladkorja — Sugar \$ 5.90
50 lbs. Sladkorja — Sugar \$13.95
100 lbs. Sladkorja — Sugar \$23.75
25 lbs. Griza — Farina.....\$ 7.75
37 lbs. svinj. masti-Lard \$13.70
25 lbs. Ječmena — Barley \$ 7.50
10 lbs. Bakalara —
Stock Fish\$ 7.40
25 lbs. Leče — Lentil\$ 8.45
10 lbs. mila za pranje
(Laundry Soap)\$ 5.40
6 lbs. Kave (Santos)\$ 6.70
Olje olivno, 5 litrov\$ 9.75
Meso v konzervi, 5 lbs.....\$ 4.45
Šunke v kantah, 11 lbs.....\$16.25
Mleko v prahu, 10 lbs.\$10.25
Kokošja juha — Lipton,
24 pkg.\$ 5.75
Salama "Gavrilovič", lb.....\$ 1.50
Cikorija (Frank), 5 lbs.....\$ 4.50
Čokolada, 4 lbs.\$ 5.25
Cacao, 4 lbs.\$ 5.00
Tomato Paste, 10 lbs.\$ 6.50

Pošiljamo denar v Staro Domovino

V zvezi z novim uradnim kurzom dolarja v Jugoslaviji mi pošiljamo

300 Dinara za 1 Dolar

Jamčimo za sigurno dobavo!

ZDRAVILA: Vsa zdravila pošiljamo dnevno po zračni pošti. Jamčimo za dostavo v domovino v roku od 6 do 8 dni. Popust pri večjih množinah.

STREPTOMYCIN:

10 gramov\$ 6.50
20 gramov\$13.50
40 gramov\$26.00

RUTIN: 500 tablet..\$5 00

P.A.E.: 500 tablet..\$ 9.75
1000 tablet..\$19.00

PENICILLIN:

v Olju (In Oil)
3 milijone units\$4.75
500 tablet.....\$24.00

REMIFON: 100 tablet.....\$5.50, 200 tablet.....\$9.95, .. 500 tablet.....\$24.00

Vaša pisma, čke ali Money Order pošljite z zaupanjem na

USA Express Co.

720 TENTH AVE. (Between 49th & 50th St.)

NEW YORK 19, N. Y., USA.

Telefon: PLaza 7-6459

Naslov naše podružnice: USA EXPRESS CO.

5501 Bl vd. East, West New York, New Jersey